

DIVERSITY TOOLKIT

2007

ELSŐ RÉSZ

Kérdések a kisebbségi nézők ábrázolásával kapcsolatban.

A következő néhány részben a csatolt DVD-n található hírbejátszásokkal kapcsolatos információk találhatóak.

Mindegyik bejátszásról adatok vannak azzal kapcsolatban, hogy mikor kerültek adásba, illetve az adott országra vonatkozó háttéranyag is.

Ezután felsorakoztattunk néhány megvitatásra érdemes kérdést. Azt a három fő irányvonalat képviselik, amelyekkel az újságírók munkájuk során szembetalálják magukat: személyes nézet, professzionális ismeretek, irányelvek és az a felelősség, amellyel a nézőknek tartoznak. Válasszuk ki a fontosnak ítélt kérdéseket.

1.

Kiegyensúlyozott ábrázolás

A hírek általában a migráció és a kisebbségek negatív oldalával foglalkoznak, és csupán ritkán egyenlítik ki a negatív híreket, például, a pozitív társadalmi és gazdasági eredményeket felvillantó hírekkel. A kisebbségeket inkább témának, mintsem személyeknek tekintik, és akkor sem úgy, mint fogyasztót, szülőt, munkaadót, alkalmazottat vagy tévénezőt.

A legfontosabb kérdés tehát az, hogy a saját közszolgálati műsorszolgáltatónk vajon az egész társadalmat tükrözi-e. Meg kell kérdeznünk magunktól, hogy úgy foglalkozunk-e a kulturális vagy etnikai kisebbségekkel, mintha külföldi hírek lennének vagy a sajátunknak tekintjük-e őket.

Műsoraink során a lehető leggyorsabban kell híreket szolgáltatnunk egy széles közönségnek, így a társadalomról, sztereotípiákról közölt információk hozzájárulnak egy csoport általános megítéléséhez. Ezek a műsorok leegyszerűsítik az egyes csoportok sokszínűségét és egységes kategóriaként kezelik azokat. Tisztában kell lennünk azzal, hogy a nézők különbözőképpen fejthetik meg és értelmezhetik a sztereotípiákat, amiket a hírek csak megerősítenek, így könnyen valósággá válhatnak.

Újságíróknak szánt kérdések:

- Van-e az újságírónak lehetősége objektívnak lenni? Mindig megbizonyosodik a feltevések helyessége felől?
- Elkerülhetők a rejtett üzenetek?
- Tudatában van-e az újságíró az erős érzelmi töltéssel rendelkező szavak használatának?
- Milyen mennyiségben használunk zenét és hanganyagot, hogy egy bizonyos hatást gyakoroljunk a közönségre?
- Minél rövidebb az anyag, annál pontosabbnak kell lennie. Szoktunk-e konzultálni a kollégáikkal, esetleg átadjuk-e az ilyen jellegű anyagokat nagyobb tapasztalattal rendelkező munkatársainknak?
- Meg szoktuk vizsgálni, hogy vajon anyagaink mentesek-e a sztereotípiáktól?
- Tudatában van-e az újságíró annak, hogy a nézők elé tárt riportok mekkora hatással vannak nem csupán a nézőkre, hanem a riportalanyok életére is?

Vitassuk meg a 1.1 és 1.2 pontokat, mindkettő a YLE (Finn Televízió), illetve az 1.3 és 1.4. pontot a VRT (Belga Televízió) műsorai közül, egymáshoz fűződő viszonyuk szempontjából.

A hírbejátszások

Két riport Finnországból: az egyik az esti híradóból, az országos közszolgálati adón, amelyet a tévénezők többsége lát, és egy másik ugyanarról a témáról a YLE svéd nyelvű regionális adóján, amelyet a tv közönség töredéke lát csupán.

1.1 Történet Szomáliából

YLE TV Híradó, minden nap 20.30-tól 20-45-ig, Tx: 14.09.2006 (2')

A finn populáció valamivel több, mint 2%-a rendelkezik bevándorló gyökerekkel, vagy tartozik az etnikai kisebbségek valamely csoportjába. Ez az egyik legalacsonyabb arány Európában. A legnagyobb etnikai csoport az oroszoké (20,8%), az észteké (14,5%), akik az 1990-es évek óta vannak jelen, végül a svédeké (6,8%). Az Európán túlról érkező bevándorlókat csak 2000 óta tartják számon Finnországban. Számos szomáliai gyermek érkezett szülőikkel, de sokan már Finnországban születtek, tehát létezik egy olyan finn generáció, amely szomáliai gyökerekkel rendelkezik.

A riport olyan bevándorló, főleg szomáliai származású fiatalokról szól, akik valamilyen módon utcai rablásokba keveredtek a Helsinki pályaudvar területén. A riportfilm két interjúalanyt, egy rendőrt és egy főiskolai tanárt szólaltat meg.

A riportot főműsor időben sugározták, az esti híradóban.

Annak ellenére, hogy a riport a fiatalok bűnözéséről szól, látunk ezzel kapcsolatban akármit is? A narrátor 'immigráns hullámokról' beszél: mit gondolunk a szóválasztásról?

Habár az interjúalanyok nyilatkozatai ésszerűek és a hangvétel is józannak, higgadtnak mondható, mégis felmerül a kérdés, hogy vajon jól megalapozott-e a nézők elé tárt téma, illetve megfelelő kontextusba helyezte-e a riport készítője? Fel vannak sorakoztatva alternatívák? Semmi bűnözési statisztika, semmi felmérési eredmény, a bűnözést közvetlenül a bevándorlókhoz és az integráció hiányához kötik.

Mi lesz a nézők első benyomása? Hogy továbbítják ezt? Melyikre figyel jobban a néző a szavakra vagy a zenére? Milyen hatása van a vészjós zene ismétlésnek, amikor csak feltűnik egy rendőrautó a parkban? Mi az összbenyomás, amire a néző visszaemlékezhet?

1.2 Szomáliai szociális munkás a fiatalokról

YLE FST OBS (napi politikai műsor) keddenként 18.35-19.00 (5'37'')

A finn közszolgálati televízió egyik csatornája svéd nyelvű műsorokkal szól a lakosság egyik kisebbségi csoportjához. Ugyanaz a hír, mint a YLE esti híradójában, de sokkal kiegyensúlyozottabb, informatívabb, részletezőbb módon, megfelelő kontextusba ágyazva.

A riport egy szomáliai szociális munkással készített terjedelmes interjút foglal magába. A férfi finnül számol be a szomáliai közösség fiatalok antiszociális viselkedésével kapcsolatos aggodalmairól.

Ez a második riport egy hasonló üggyel foglalkozik Helsinkiben, de egy jóval kiegyensúlyozottabb módon.

Sikeresen olvasztják össze a két történetet? Kiegészítik egymást, és jelentős információval gazdagítják az egész képet? Nincs adat viszont a fiatalok bűnözéséről és az írástudatlanság arányáról a szomáliai közösségben, vagy akármilyen általános, bűnözéssel kapcsolatos statisztika sem áll rendelkezésre.

Ellentétben az előző riporttal, itt láthatunk képeket fiatalokról, amint az állomáson lézengenek. Hogyan lehetne jellemezni azokat?

Mi a szerepe annak, hogy egy somáliai szakember beszél finnül a saját közösségről ahelyett, hogy egy „öslakos” tenné ugyanezt? Hogyan rombolja le ez a sztereotípiákat? Abban a részben, ahol a színdarab kapcsán beszélgetnek, a fehér női rendezőt szólaltatják meg a somáliai szereplők helyett. Mi a kapcsolat a finn és a somáliai interjúalanyok között?

Egy szélesebb kontextusba helyezve a riport egyértelművé teszi, hogy csupán néhány ember felelős a problémáért. Állítják valamikor is a riport során, hogy a támadásokat kizárólag somáliai fiatalok követték el vagy mások is részt vettek benne?

Melyik részre emlékeznek majd a nézők? Ez az újságíró felelőssége? Egy somáliai szakember beszámolója hitelesebbé teszi a problémát a néző számára, mintha nem őt szólaltatnák meg?

A következő két történet, hasonló helyzetről szól: bizonytalanságról, bűnözésről ezúttal a fővárosban, Brüsszelben.

1.3 Egy nap alatt két bankrablás Brüsszelben.

VRT, napi, fő hírműsor, 19.00, (1'46'')

1940-ben kezdődött az olasz munkások bevándorlása Belgiumba, akik főként az ország szénbányáiban kezdtek dolgozni. Ezután indult meg a Törökországból, Marokkóból, Spanyolországból és Portugáliából érkező munkaerő áramlása. Említésre méltó ezen kívül Brüsszel városának a korábbi belga gyarmatról, Kongóból származó közössége. Jelen pillanatban 14% körüli a bevándorlók és a mára állampolgárságot nyert bevándorlók száma. A legnagyobb létszámú, EU-n kívülről érkező ilyen csoport a marokkóiaké. Az 1990-es években Kelet-Európából, főleg a volt jugoszláv területekről, Lengyelországból, de Örményországból és Csecsenföldről is sokan érkeztek.

Ez év eleje óta a szövetségi rendőrség 201 fegyveres rablást regisztrált Brüsszelben. A riport során azt tárgyalják, hogy a rablók harmadik generációs, hátrányos helyzetű fiatalok, akiknek ez az első lépés a bűnözővé válás útján, amiért a televízióban látott brutalitás tehető felelőssé.

Ebben a riportban a történetet több különböző szemszögből, több megszólalón keresztül mutatják be: rendőrök és szemtanúk mondják el, mi történt a rablások során; milyen körülmények között, és milyen típusú üzletet támadtak meg.

Mi a véleményük arról, ahogyan a képeket használják a történet illusztrálására? Korrekt, kiegyensúlyozott és pontos ezek használata? Mi a szerepe annak, hogy a szakértők állításait nem fedi statisztikai adat? A szakértő az ügyész irodájából elmondja, hogy az elkövetők feltehetően harmadik generációs fiatalok, akik rossz szociális háttérrel rendelkező, némiképp hátrányos helyzetű közösségek tagjai. Ők felelősek az összes utcai bűncselekményért? Milyen statisztikai adatokra alapozzák ezt a megállapítást?

A riporter feladata utánajárni és úgy bemutatni a tényeket, kontextust, vagy magyarázatot adni arra, hogy a hátrányos szociális helyzet és nem az etnikai másság a probléma gyökere?

Tényleg hasznos belevenni azt a kijelentést, hogy „Fegyvert eddig nem használtak, de akármi is előfordulhat.” Ezután a kamera, még ha homályosan is, egy csapat, feltehetően arab származású fiatal fiúra fókuszál Brüsszel egy átlagos utcáján. Azt akarják sugalmazni az újságírók, hogy az elkövetők többsége egy etnikai csoport képviselője?

Jó megoldás, hogy egyáltalán nincs szó kisebbségi fiatalokról? Miért csak bejátszásokat mutatnak róluk ahelyett, hogy megszólaltatnák őket? A képek elrontják a 'jószándékot'?

Vagy éppen ellenkezőleg, megmutatják mindazt, amit a rendőri vezetés nem akar kimondani, és amit mindenki gondol?

Mit szűr le tanulságul a néző a történet kapcsán? A rejtett üzenet az, hogy az alacsonyabb osztályba tartozó fiatal bevándorlók (főleg a feketék és kreolbőrűek) mind bűnözők?

1.4 A brüsszeli lakosság 25%-a nem érzi biztonságban magát a tömegközlekedési eszközökön.

VRT, napi, fő hírműsor, 19.00 (1'46'')

A riport egy igencsak súlyos problémát vet fel a brüsszeli metróvonalakon: a Brüsszelben élő vagy dolgozó emberek nem érzik magukat biztonságban. Ennek egyik oka, hogy fiatalokból álló bandák lézengenek az aluljárókban, hangoskodnak és néha provokálják az utasokat.

Ez miért hír? Ha ez hír, akkor erről a történetről tudósítani kell. Amennyiben tudományos felmérések bizonyítják, hogy a lakosság észrevételei szerint fiatal bandák felelősek az utasok biztonságérzetének hiányáért és a kényelmetlenségekért, akkor erről beszélni kell. Azonban a megkérdezettek közül senki sem beszél statisztikáról, tényekről. Semmi sem támasztja alá a kiinduló állítást.

Miért mutatnak egy csoport kisebbségi fiatal a riport elején? Ez milyen megvilágításba helyezi a tudósítást? Az utána megszólaltatott személyek nyilatkozatai alátámasztják-e ezt a megvilágítást?

Mekkora az újságíró felelőssége az események lefolyásában? Nem lehet szó arról, hogy a fiatalok ordibálásai, káromkodásai csupán a kamerának, vagy az újságírónak szólnak? Miért nem rejtett kamerával látogatnak el az aluljárókba éjszaka?

Miért csak felnőtteket szólaltatnak meg az aluljáróban fiatalok helyett?

Helyén való teret engednünk embereknek, hogy valószerűen, őszintén kifejezésre juttassák félelmeiket a televízióban, amit ezután egy nagyszámú közönség láthat majd, így sokuk félelme esetleg megalapozatlannak, előítéletesnek, logikátlanak tűnhet? A riportter szakmai felelőssége, hogy megkérdőjelezze a következtetések/félelmek megalapozottságát, hogy valószerű kontextusba helyezze a témát és kiegyensúlyozza annak esetleges egyenlőtlenségeit?

Megpecsételi a fiatalokat egy ilyen típusú riport?

1.5 Fiatalokkal foglalkozó szociális munkás La Villeneuve-ben

France 3, heti, regionális hírműsor (6')

Grenoble városa Dél-Kelet-Franciaországban található az Alpok lábánál. Külvárosában szociális bérlakások sorakoznak. Az 1970-es évek óta a La Villeneuve környéke rengeteget fejlődött. 11,000 lakosa különböző szociális osztályokból, 40 nemzetiség képviselőiből áll, és mára zöld területeket, sétáló utcákat és piacot is találhatunk errefelé.

A lakások fele La Villeneuve-ben szociális bérlakás, és a népesség 30%-a fiatal, Grenoble össznépességének 20%-ához képest.

2005 novemberében Párizs külvárosában és más francia területeken zajló zavargások és gyújtogatások megrázták az egész nemzetet. Szükségállapotot hirdettek ki, amely egészen

három hónapig tartott. Ez a riport a külváros másik oldalát mutatja be. Egy férfi áll a riport középpontjában, aki La Villeneuve-ben nőtt fel és most ott is dolgozik mint szociális munkás. A helyi ifjúsági központ alkalmazásában áll. Beszél a fiatalok nehézségeiről, vágyairól, amelyek gyakran bevándorlói származásukkal kapcsolatosak.

Milyen riportot várunk, amikor elkezdődik a bejátszás? A hegyvidéki látkép után el tudjuk képzelni, hogy hol játszódik a történet? A tánc és a zene elárulja, hogy hol vagyunk? Ez egy sztereotípiát vagy a történethez tartozó lényeges motívumot?

Mennyire van kihangsúlyozva a főszereplő bevándorlói származása? Mit mond nekünk a La Villeneuve fiatalságáról? Hogyan hasonlítja össze azzal, amit az ilyen környékről általában tartanak az emberek? Hogyan ellensúlyozza a riport azokat a híreszteléseket, amelyek más környéken felbukkanó erőszakról szólnak?

Mi az üzenet? A kisebbségi közösségekről szóló összeállításokban hogyan lehet különbséget tenni a pozitív tartalmú és a politikailag korrekt riportok között? Hogyan kategorizálható a történet?

A kulturális különbségek befolyásolják a különböző csoportok megítélését a riporttal kapcsolatban?

2.

Az adatok ellenőrzése

A közszolgálati újságírás célja, hogy kiegyensúlyozottan ábrázolja a híreket. Mindazonáltal az összes újságíró kultúrális előítéleteik és feltételezéseik is befolyásolják anélkül, hogy tudnának róla.

Az állandó ellenőrzés és az egyensúly megtartása szükséges tehát ahhoz, hogy egy riport során megfelelő háttér információk is megjelenjenek. A megjelenített véleményeket ezért tényekkel kell alátámasztani. Egy baleset, vagy bűncselekmény esetében az etnikai és vallási hovatartozás megemlítése talán lényeges lehet.

Az időhiányból származó nyomás nem lehet mentség arra, hogy valaki ne végezzen alapos kutatómunkát a felkészülés során. A helyes terminusok használata a kisebbségekkel vagy bevándorlókkal kapcsolatban éppen olyan fontos, mint a jog ismerete.

Azt is fel kell ismernünk, hogy minden, ami nincs kimondva ugyanolyan erőteljes lehet, mint a kimondott szó, ezért meg kell értenünk a megjelenített képek súlyát.

Újságíróknak szánt kérdések

Az újságírás szempontjából elengedhetetlenek a tények. Meddig bízhatunk meg a kollégáktól származó információkban (nyomtatott sajtó, sajtóirodák, internet)?

Mennyi időt kell eltölteni a tények ellenőrzésével? Milyen mértékben tudósíthatunk a nem megfelelően ellenőrzött információkról? Amennyiben tényeket és adatokat használunk, tisztában kell lenni azzal, mit is mondanak, és hogyan használhatók.

Hogyan bizonyosodhatunk meg a szóvivők és az interjúalanyok hitelességéről? A témában való jártasságuk miatt választjuk ki őket, vagy mert valószínűsíthető, hogy felkeltik a nézők érdeklődését?

A kíváncsiság és gyanakvás fontos jellemvonásai egy újságírónak. Kutassunk mindig új források után, és vessük górcső alá a témát!

Újságíróként valami újat kell belevinni a történetbe, fel kell turbózni a történetet.

A nézők többet tudnak, mint a riporter, ezért légy alázatos és óvatos, mert a nézők között szakértők vannak.

Hírbejátszások

2.1 Misbah Rana

BBC 2 Newsnight, napi politikai műsor, hétköznap 22.30, (4'55'')

A második világháború után fellépő munkaerő hiány miatt az Egyesült Királyság területére nagy létszámban vándoroltak be főleg a brit birodalom és a Nemzetközösség országainak polgárai. A vasfüggöny felvonása után egy új bevándorlói hullám indult, főleg politikai menekültek érkeztek, de sokan egy jobb élet reményében indultak útnak Nyugat-Európa felé. Jelenleg a népesség 10%-át teszik ki az etnikai kisebbségek, melynek 80%-a 25 év alatti fiatal.

2006-ban minden hírügynökség beszámolt annak a 12 éves skót lánynak a történetéről, aki Pakisztánba ment édesapjával. Kezdetben a történet egyértelműnek tűnt: egy iskolás lányt elrabolt az apja egy előre elrendezett házasságkötés miatt. 24 óra elteltével azonban a történet már másként festett: a lány döntött úgy, hogy az édesapjával tart, és muszlim nevét akarja használni.

A Misbah/Molly Campbell beszámoló nagyon jó példa arra, hogyan képes a média saját feltevéseivel, előítéleteivel befolyásolni a közönség történetéről alkotott képét. Ez a részletes és informatív film nem csupán felvázolja a témát, hanem talán többet is elárul a médiáról, annak összetettségéről, ellentmondásairól és az „intézményes rasszizmusról”, mint magáról a történetről.

Ez a példa jól tükrözi azt, hogy bármennyire is jól képzett vagy tapasztalt egy újságíró, sokszor követi el azt a hibát, hogy saját kulturális feltevései az objektív, tényszerű, és kiegyensúlyozott újságírás útjába férkőznek.

A BBC Newsnight bejátszás rendkívül jól tárgyal néhány kérdést. Beismerték, hogy eredetileg ők is elferdítették a történetet? Tényeken alapult a riport vagy pusztán mendemondákon, amelyek egybeestek az újságíró Iszlámmal és a muzulmánokkal kapcsolatos ismereteivel. Melyik nevét használják a lánynak? Ez az általa használt név? Melyik volt az eredeti neve, és mire változtatta?

Mit tesz ez a riport egy adott csoportról alkotott általános megítéléssel? Milyen sztereotípiákat erősít?

2.2 Hepatitisz roma falvakban

MTV, regionális hírek Délnyugat-Magyarországról, naponta kétszer 10 percben, 06.30-kor, és 16.30-kor (1'40'')

Magyarországon a 10%-os kisebbségből 8% roma származású, akik az elmúlt száz év során telepedtek le Magyarország területén. 2006 nyarán adták hírül a televíziók, hogy Hepatitis A járvány bukkant fel egyes roma falvakban Délnyugat-Magyarországon. A történetről heteken át tudósítottak szinte ugyanúgy, mint a jelen bejátszásban.

A Világbank 2000-ben készült felmérése szerint a magyarországi romák 57 %-a él rossz körülmények között, szegénységben, mialatt az össznépeesség mindösszesen 5,7%-a él ugyanilyen körülmények közt. Ma a romák 60%-a él falvakban, 40%-uk pedig olyan településeken, ahol a lakosság száma nem éri el a kétezret. Országos statisztikák szerint

ezek az arányok az össznépesség viszonylatában 36% és 17%. Magyarországon a romák 57%-a fejletlen megyékben él.

Milyen következtetések rejlenek a háttérben: a roma falvak lakói kevésbé tiszták, ami így a Hepatitis kirobbanásához vezetett?

Mi hiányzik a megadott információk közül? A szakértő véleménye szerint ürülék terjeszti a fertőzést. Van arra vonatkozó információ, hogy milyen az egészségügyi ellátás a faluban és hogyan hasonlítják össze a nem roma falvak helyzetével? Honnan származik az ivóvizük, mennyire tiszta, stb.

Az ott lakókat is megszólaltatják, akik beszámolnak álláspontjukról. A nézők megértik vajon, hogy tenni akarnak valamit járvány terjedésének megakadályozásért?

Mi a hatása annak, hogy bemutatnak egy házat belülről? Milyen sztereotípiákat igazol, esetleg hangsúlyoz a riport? Hogyan? Mire emlékszik majd a néző a riportból?

A következő bejátszás helyszíne Horvátország, ezért a háttér és kontextus részletes magyarázatot igényel.

2.3 Etnikai incidens Biljane Donje-ban.

HRT: Dnevnik- napi esti hírek, 1-es csatorna 1, 19.30.

Az 1990-es években Horvátország függetlenedni próbált Jugoszláviától. A horvát függetlenségi harc 1991 és 1995 között zajlott. Az egyik oldalon álltak a horvátok, akik a függetlenségért harcoltak, a másikon a szerbek, akik Jugoszlávia része akartak maradni továbbra is, vagy olyan horvát területeket követeltek, ahol a szerbek vannak többségben.

Mindkét oldalon nagy volt a sebesültek, halottak, menekültek száma.

1997-ben a szerbek elkezdtek visszatérni otthonaikba, Horvátországba. Ez egy lassú és hosszadalmas folyamat. Gyakran ellenségesen fogadják őket a helyiek.

Skabrnjához közeli Biljani Donji-ba, a szerb Skoric család néhány évvel ezelőtt tért haza. A horvát kormány fizette a házuk újjáépítését, és a miniszterelnök is látogatást tett náluk két évvel ezelőtt. Nagyon kényes területről van szó; sok horvátot öltek meg Skabrnjában a háború alatt, és most visszatérnek a szerbek.

2007 június 25-ére virradó éjszakán négy horvát támadt a szerb Skoric családra.

A következő három riportot közvetítették az incidenssel kapcsolatban, három egymást követő éjszaka.

25.07.2006 (2'50'')

A történet két évvel ezelőtti archív felvételekkel kezdődik, amikor a miniszterelnök meglátogatta a Skoric családot újonnan felépített házukban. Elmondták, mi történt az éjszaka folyamán. Egy szerb kisebbségért felelős parlamenti képviselő szerint etnikai indíttatású bűncselekményről van szó.

A szerb politikai párt helyi képviselője elmondta: dühös, amiért a politikusok soha nem látogatnak el a tett helyszínére, hogy elítéljék az ilyen típusú bűncselekményeket. A

nyári uborkaszezon kellős közepén jártak ekkortájt, így sok politikus éppen szabadságát töltötte.

26.07.2006 (1'57'')

A főhír megjelenése után a kormány azonnal reagált: a horvát köztársasági elnök és a miniszterelnök-helyettes meglátogatta a Skoric családot, és kizárólag ők nyilatkoznak a riport során. Megtudjuk, hogy a négy gyanúsított egyike egy horvát katona, és csupán egy pillanatra látjuk a horvát lakosok tiltakozását. Ezalatt a helyi politikusok még mindig nyaraltak.

27.07.2006 (2'30'')

A gyanúsítottak közül négy személyt vádolnak faji és etnikai diszkriminációval. A horvát skabrnjai lakosok azt akarják, hogy a szerb visszatelepülők adják ki azoknak a nevét, akik a háborús bűnökért felelősek Skabrnja-ban. Dühösek, mert az államvezetés bűnözőknek titulálja őket. Egy helyi politikus visszatért szabadságáról és kamerák elé állt.

A három horvát riport együttesen ad egy átfogó, kiegyensúlyozott képet a történekről, így válik ez érthető és neutrális újságírói anyaggá. Ugyanakkor annak, aki minden oldalról végig akarta kísérni a történeteket, három napig figyelemmel kellett követnie a híradót.

Csak politikusok kaphatnak szót? Miért nem szólaltatta meg az újságíró az utca emberét is? Talán még érzékenyebb pontra tapintott volna, amit nehezebb felgöngyölíteni? Mi történt a gyanúsítottakkal?

Mit gondoltak volna a nézők, ha csupán az első, a második, vagy a harmadik bejátszást látják csupán? Melyik riport kínált perspektívát? Ki képviselte?

A hírek vajon Horvátország szélesebb európai társadalomban betöltött szerepét tartották fontosnak, és ezáltal túl messzire mentek a szerbek támogatásában, mintsem hogy figyelembe vegyék a horvátok jogos fájdalmait? A riportok és a történetekre való reakciók csak rontottak a helyzeten?

2.4 Erőszakos halálesetek az immigránsok körében

RTÉ Capital D, Hírműsor, RTÉ1 (6'38'')

A bevándorlás újkeletű jelenség Írországban. Az elmúlt évek bevándorlási hullámai 1987-ben kezdődtek, amikor 19 000 bevándorló települt le az országban. Az első immigránsok főleg menekültek voltak. A közelmúltban főképp Kelet-Európából érkeztek sokan munka reményében. 2006 áprilisát megelőző 12 hónapban az immigránsok száma Írországban körülbelül 86900 főre tehető, amely az eddigi legmagasabbnak mondható 1987 óta. 43%-uk az újonnan csatlakozó Európai Unió országok állampolgárai (Lengyelország 26%, Litvánia 7%) A bevándorlók többnyire fiatalok: 54%-uk 25 és 44 éves kor közé tehető, 28%-uk 15 és 24 év közötti. 10% a 15 év alatti gyermekek száma.

A riport számos bevándorló erőszakos halálesetét vizsgálja, és arra a következtetésre jut, hogy Írországban a különböző etnikai csoportokban nagyobb számban fordulnak elő ilyen típusú halálesetek.

Mennyire megalapozott és felkészült az írás cikk?

Kik a megszólaltató szakemberek? Milyen különböző álláspontok hangzanak el? Hogyan és milyen munkákon keresztül mutatják be a bevándorlókat?

Milyen statisztikai adatok szerepelnek, és hogyan lehet összehasonlítani azokkal a számokkal, amelyek a narráció során megjelennek? Hatékony a grafikonok és statisztikák alkalmazása vagy teljesen banálissá tesznek egy komoly problémát?

Milyen körülmények között haltak meg az áldozatok? Kik az elkövetők? A riport azt sugallja, hogy az elkövetők szintén immigránsok, tetteiket alkoholos befolyásoltság alatt követték el. Az erőszakos viselkedés a szociális feszültségeknek tudható be, amely egymás ellen fordítja a bevándorlókat. De van erre vonatkozóan valamilyen bizonyíték? Mi az oka annak, hogy a haláleseteket egy olyan teljesen különálló csoporthoz társítják, akikkel az egyetlen hasonlóság, hogy nem régen érkeztek az országba?

Szóba kerül a rasszizmus lehetséges problematikája? Egy egyetemi tanár szerint a bevándorlók közti tragikus halálesetek összefüggésben állnak az integrációs politika hiányával Írországban. Mi is a bejátszás üzenete tulajdonképpen?

Miért fontos a halottak nevének és haláluk okának felsorolása? Megszemélyesíti őket a nézőknek, vagy inkább fokozza a veszélyérzetet és az erőszaktól való félelmet?

2.5 A bevándorlás gazdaságra gyakorolt hatása

TVE TD 2 Esti hírek, napi, 21:00, (1'03")

Spanyolországban a bevándorlás gazdasági hatásait összegző statisztikák láttak napvilágot.

Az elmúlt évtizedben Spanyolország, amely köztudottan a bevándorlók országa, több, mint három millió embert fogadott be Kelet-Európából, Észak-Afrikából és Dél-Afrikából. Az ország 44 milliós lakosságának több, mint 11%-a nem spanyol születésű, ebből körülbelül 25-35%-uk illegális bevándorló. 2000 óta Spanyolország kb. egymillió embernek adott jogilag stabil státuszt; olyanoknak, akik bizonyítani tudták, hogy alkalmazásban állnak. Annak ellenére, hogy arányaiban itt található az egyik legmagasabb bevándorlói arány Európában, viszonylag kevés a társadalmon belüli feszültség.

Hogyan ellensúlyozza a bevándorlókhoz kapcsolatos negatív tévhiteket ez a nyílt statisztikai bejelentés Spanyolországban? Lehetséges, hogy ezekkel a kemény tényekkel és számokkal elérhető ez?

A riport során használt adatok hozzájárulnak a kifejezések megértéséhez? Mit jelent a szó, „immigráns”? Magába foglalja az illegális bevándorlókat, vagy az új EU tagállamok képviselőit, netán a nyugdíjas EU állampolgárokat?

Az interjú nem szólaltat meg bevándorlókat. Miért csak fizikai munkások szerepelnek a filmben? Mi a helyzet a többi, nemcsak fizikai erőt igénylő munkakörrel?

Mekkora befolyással lehet a film a bevándorlókról alkotott képre Spanyolországban? Elképzelhető, hogy más országban a cikket politikailag túl korrektnek tartanák, és ezért nem vennék figyelembe a valódi üzenetet?

Nem becsapósak a képek ebben az alapvetően pozitív színezetű filmben?

2.6 A niqab kérdés

NPS/VARA, Nova, napi politikai műsor, 22.30, (5'50")

Több mint 400 évig Hollandia multikulturális társadalom volt, egy óriási zsidó (1945-ig), protestáns és katolikus közösséggel, akiknek folyamatosan ki kellett egyezniük egymással. 1950 óta egy nagy létszámú indonéz közösség telepedett le a korábbi gyarmat anyaországában, akiket surinameiak, marokkóiak, és törökök követtek.

Az utóbbi időkben heves vita alakult ki a niqabbal kapcsolatban, miután néhány lány úgy döntött, hogy viselni akarja a ruhadarabot az iskolában is. A Nova egy része erről a témáról készített riportot és beszélgetést a város és iskola képviselőivel.

Mit mond az újságíró azzal, hogy dramatizált lassított felvételeket használ lefátyolozott lányokról? Milyen célt szolgál a zene? Mire céloz azokkal az emberekkel kapcsolatban, akik ezt a típusú öltözködést választják?

Miről szól valójában? Az iskola politikájáról? Az okokról, hogy ezek a lányok miért viselik a niqabot? Valójában milyen gyakori a niqab viselése Hollandiában? Vannak megalapozott tények és számok az interjúban?

Jó újságírásról van szó? Kik a szakemberek? Kinek kellene ott lennie, hogy részt vegyen a beszélgetésben?

3. Kit látunk?

A sokszínűség nem csak arról szól, hogy meg tudjuk számolni a különböző etnikumú arcokat a televízió képernyőjén. A fontos kérdés az, hogy hogyan jelenítjük meg őket, hogyan lesznek részesei a történetnek.

Nem elég azonban a társadalmat arányaiban ábrázolni tényszerű adatok sorával, meg kell bizonyosodnunk arról, hogy minden különbséget ábrázolunk-e.

Sokszor a bevándorlókkal, kisebbségekkel, bűnözéssel vagy éppen terrorizmussal kapcsolatos történetek során az érintettekről nem tudunk semmit. Kik a megkérdezett szakértők? És amikor tudományokról, oktatásról vagy fogyasztói kérdésekről van szó, más származású fogyasztókat is megkérdeznek? Kik az interjúalanyok?

Újságíróknak szánt kérdések

A riporternek van személyes véleménye a választott témával kapcsolatban?

Nem kell mindig azt nyújtani a közönségnek, amit elvárnak, vagy amit hallani akarnak. Találjunk új megközelítési pontokat. Ne kövessük mindig a média egyezségét.

Milyen mértékben használhatunk a 'newsroom'-ban alkalmazott szakértőkön kívül külsősöket is? Megpróbálunk felkutatni kisebbségi véleményeket is?

Ha kisebbségi embereket láttatunk, azért vannak ott, hogy hitelessé tegyék a filmet?

Az újságíró felelőssége, hogy kiegyenlítse a sztereotípiákat?

Hírbejátszások

3.1 'Els matins' reggeli beszélgetős műsor, hétköznap (4'33'')

Annak ellenére, hogy Spanyolország az utóbbi időben a bevándorlók országává vált Katalóniába az 1950-es évektől jelentős belső bevándorlás indult az ország többi, szegényebb részéről. Az elmúlt 5 év leforgása alatt Katalóniában a bevándorlók aránya 2,3%-ról 13,4%-ra nőtt. A városok és falvak olyan gyors és radikális változáson mentek át, hogy a helyieknek nehéz alkalmazkodniuk. A 2005. márciusi terrorista bombarobbanások után Madridban felerősödött a nyílt ellenségeskedés az észak-afrikaiakkal szemben. Mindazonáltal a korábbi EUMC (Európai központ a rasszizmus és xenofóbia megfigyelésére), a mostani FRA (az EU általános jogokért felelős intézete) szerint egy új trend van jelen Európa szerte, beleértve Spanyolországot is, nevezetesen az iszlamofóbia.

Vizsgáljuk meg az egész stúdió beállítását: mit sugall a kamera beállítás, a riporter asztalának elhelyezkedése, a testbeszéd az erőviszonyokról a stúdióban? Mit mutat be a riport azokról a feltételezésekről, amiket nem engednek megcáfolni sem egy vitaműsor során?

Hogy várható el egy 'fair' és teljes értékű vita, amikor egy viharedzett műsorvezető áll szemben három tapasztalatlan tévés megszólalóval szemben? Mit csinált a házigazda? Mit tehetett volna ő, hogy moderálja a beszélgetést és megadja a felszólalás lehetőségét a többi résztvevő számára is?

Milyen benyomása lesz a közönségnek a muszlimokról? Képesek érveket felhozni a ruházatuk, az életmódjuk védelmében? Ha nem, akkor miért?

Egy ilyen bejátszás milyen képet fest a spanyol/katalán tévéről és társadalomról az országon belüli kisebbségi csoportoknak?

3.2 Fejkendő vita

ZDF 'Drehscheibe Deutschland' (hírműsor, amely főleg a különböző német régiókra fókuszál), 12:15 – 13: 00 (2'30'')

A riport két török származású német politikus által keltett heves vitáról szól: a két nő arra kéri a többi Németországban élő török nőt, hogy ne viseljék a muszlim fejkendőt. Hosszas vita zajlik még mindig Németországban a muszlim fátylacról. 2003-ban egy török származású tanárnő nyert pert az alkotmánybíróságon: Baden-Württembergben nem tilthatták el a tanítástól, csak mert fátylat akart viselni az iskolában. Az ítélet után viszont a szövetségi tartomány egy olyan jogszabályt indítványozott, amely tiltaná a fátyol viselését. Hét másik német tartomány követte ugyanezzel a szabályozással. A ZDF által folytatott közvélemény kutatás eredményei szerint a németek 29%-a nem szereti a fátylat, míg 70%-uk nem bánja, ha egy nő fátylat visel.

Mit emel ki a riport, és mit tud hozzáadni a vitához? Mennyi ideig beszélnek a megkérdezettek? Egyensúlyban vannak? Mi lehet a véleménye a kérdező riporternek?

A riport megmutatja, hogy egy közösségen belül lehetnek eltérő álláspontok és vélemények. Melyik véleményt emeli ki a műsor, mint a probléma helyes megközelítését? Nincs egy hátsó gondolat a mögött, hogy a nőknek nem kellene fejkendőt viselniük? Ez nem túl Európa-centrikus nézőpont?

Milyen más téma van még a középpontban? Melyik témára emlékeznek majd jobban a nézők: a fátyol viseléséről vagy nem viseléséről szóló témára, vagy a gyűlölet kampányról és a fenyegetésekről szóló hírre?

3.3 Iskola Berlinben

ZDF 'heute journal' (hír magazin), naponta 22:00-22:25, (3'04")

2006 márciusában a német sajtó érdeklődése egy berlini iskola felé fordult: a konfliktusok és az erőszak szinte teljesen ellehetetlenítette az oktatást, így a tanárok petíciót nyújtottak be a város oktatásügyi hivatalához. Egy év múlva a ZDF hírműsora változtatásokról számolt be: boksztórákkal, zenei továbbképzésekkel javították a helyzetet.

Az itt tanuló diákok 83%-a kisebbségi származású. Átlagosan az úgynevezett 'Hauptschule' (egy német középiskola típus, amelyet megelőz egy négyéves általános iskola és öt középiskolai év, a végén érettségi bizonyítványt kapnak a tanulók) diákjainak mintegy 19%-a migráns eredetű.

Hivatalos adatok szerint a 82,5 milliós német lakosságból 15,3 millió (18,5%) rendelkezik migráns gyökerekkel. A külföldiek aránya (akiknek nincs német útlevél) 8%. A kisebbségi származású emberek alacsonyabb képesítéssel rendelkeznek, mint mások: 10%-uknak nincs érettségije (a nem kisebbségi eredetűek 1,5%-ához képest), 51%-uknak szakmai képesítésük sincs (összehasonlítva a 27%-kal)

Németországból egy nyomon követő riport született a csatorna egy korábbi, az iskola problémáit felvonultató híradására. Ez egy jó példa arra, hogy az interkulturális oktatás nehézségeinek pozitív visszhangja lehet még akkor is, amikor a hír elvesztette aktualitását.

A bejátszás a média kiemelkedő szerepéről beszél abban, ahogyan lefesti ezeket az eseményeket vagy szituációkat. Mi a hatása ennek a bemutatásnak az iskolára nézve? Hogyan lehet ezt megváltoztatni?

Milyen a kapcsolat a diákok és tanárok között, illetve a különböző nemzetiségű diákok között? Megemlítik vagy kihangsúlyozzák a tanulók etnikai hovatartozását a riport során?

Milyen módon közelítik meg a történetet? Mit mond ez nekünk egy olyan iskoláról, amelynek számtalan problémája akad? Mi ennek a problémának a gyökere? Milyen komoly utóhatása van ennek még az iskolán kívül is?

A riport szerint mi a probléma valódi oka? Az etnikai hovatartozás vagy a nélkülözés?

3.4 Magukra hagyott közép-szaharai migránsok

TVC Hírek napközben, 15:00 (2'45'')

Habár statisztikailag a bevándorlók jó része repülővel érkezik, mégis a hírműsorok szinte napi rendszerességgel számolnak be közép-szaharai migránsokról, akik lélekvesztőn kelnek tengerre. Mivel közülük szinte mindenkit elfognak, még mielőtt partra szállnának, egyre veszélyesebb útvonalakat választanak. A Kanári-szigetek térségében így nap mint nap, elsodródott hajókra bukkannak, bennük gyakran már csak holttestekkel.

Ez a történet is olyan közép-szaharai migránsokról szól, akiket a marokkói kormány magukra hagyott a sivatagban, miután halászhajójuk Marokkónál sodródott partra, miközben megpróbálták eljutni a Kanári-szigetekre.

A Katalán Televízió segítségével elhagyjuk Európát, hogy azokkal találkozzunk, akik napi küzdelmet folytatnak az élet nehézségeivel szemben. Hogyan mutatja be a 'leendő' illegális bevándorlókat? Mennyiben különbözik ez attól, ahogyan általában ábrázolják a hasonló helyzetbe került embereket?

A személyes nyilatkozatokból megtudjuk, miért szánták magukat erre a drasztikus lépésre ezek az emberek? Jobban megértik a történeteket ezáltal a nézők?

Mi hiányzik az anyagból? Miért nincsenek sem marokkói, sem mauritániai hatóságok képviselőitől származó nyilatkozatok?

Mi a létjogosultsága és az etikai oldala annak, hogy ennyire drámai és provokatív felvételeket használnak a történet illusztrálására? Mennyire indokolt? A valóságot festi le? Ha igen, akkor szükségünk van kontextusra, hiszen az illegális bevándorlók nagy része úgyis turista vízummal, repülőn érkezik a célországba?

A történet összhatása, képek, alámondás stb. félrevezető a nézők számára? Elferdíti a riport a valóságot azért, hogy szenzációt keltsen? A történet ily módon való bemutatása vajon nagyobb kárt okoz, mint hasznot?

3.5 VRT Az időjós

VRT Het Journaal, fő hírműsor, 19:30 (1'40'')

A természet még mindig szunnyad, az időjárás fagyos, és mi még mindig nyakig be vagyunk burkolózva jó meleg pufi dzsekinkbe. Sokaknak van már elege. Karim Hamid, egy időjárás specialista, és a KMI (országos meteorológiai szolgálat) alkalmazottja Belgiumban elmagyarázza a márciusi alacsony hőmérséklet okait.

Egyértelművé vált a nézők számára, hogy az időjós egy kisebbségi csoport képviselője?

Milyen hatással van a kisebbségekre, illetve a többségi nézőközönségre, hogy egy szakembert látnak, aki csupán a munkáját végzi a TV-ben? Mit mond ez a kisebbségek helyzetéről a flamand társadalomban?

3.6 Nők az üzleti és gazdasági életben

DW-TV, Németország, 19:30 (2'45'')

Március 8-án a nemzetközi Nőnap alkalmából, a 'Made in Germany' című magazinműsor a nők üzleti és gazdasági életben betöltött szerepéről szólt. A négy megkérdezett női igazgató közül Roya Ulrich az egyik, aki IT igazgató a Daimler Chryslernél. 18 éves korában jött Németországba Iránból, és a kedvenc tárgyát tanulta: számítástechnikát. Meg van győződve afelől, hogy karrierjének nincs határa ezen a területen.

Ez a riport jó példája annak, hogy a kisebbségek is bekerülhetnek egy ország főáramlatába. Ez a történet csupán a különleges alkalom okán került műsorra?

Az újságírók felelőssége, hogy olyan történeteket és témákat találjanak, amelyek megtörik a jeget?

Mi a helyzet akkor, ha így nem elég érdekesek?

4.

Ki választja ki a történeteket?

A hírműsorok a közösséggel és a nagyvilággal kapcsolatos eseményekről tudósítanak minket, de természetesen széles a bemutatásra szánt érdekes és fontos hírek választéka.

Azok a nézők, akik nem látják saját magukat a képernyőn, jogosan nem érzik saját fontosságukat. A televízió képes közvetíteni az összetartozás, az állampolgárság érzését, nem beszélve arról, hogy a kisebbségi gyermekek elé is példaképeket állíthat. Mik a következmények?

Ha különböző nézőpontból mutatunk be történeteket, illetve meghallgatjuk mások véleményét, akkor jobban tükrözhetjük nemcsak az európai társadalmat, hanem a világ bármely társadalmát.

Kik vagyunk 'MI' tulajdonképpen?

Újságíróknak szánt kérdések:

Mennyire befolyásolja az újságíró általános nézete a témaválasztást? Tudatában van személyes nézeteinek bizonyos témák tekintetében?

Mindig nyitott-e a riporter arra, hogy elfogadjon olyan történeteket, amelyeket más szempontból közelítettek meg?

Fordít-e időt arra, hogy felfedezze a különböző forrásokat, és nem csak a közösség vezetőitől származókat, hanem a tagokét is?

Mennyire befolyásolják a téma- és szereplőválasztást a sokszínűséggel kapcsolatos kérdések, viták?

Hírbejátszások:

4.1 Roma polgárőrök

MTV, Duna TV, napi hírműsor

Szlovákiában a legnagyobb kisebbségi csoport a romáké. Annak ellenére, hogy körülbelül egyharmaduk ugyanolyan szinten él, mint a társadalom jó része, mégis a maradék kétharmaduk nagyobb számban szenved a szegénységtől, munkanélküliségtől, írástudatlanságtól, bűnözéstől, és betegségektől. 2005-ben a szlovákiai roma csoportok felláztak a növekvő árak ellen, aminek főleg élelmiszerüzletek sorozatos fosztogatása lett a

vége. A térség hetekig állt szigorú fegyveres ellenőrzés alatt. Ezután, a kormány felállította az úgynevezett roma polgárőrséget mondván, hogy vigyázzanak a romák saját embereikre.

Az első bejátszás sok Szlovákiában és az országon kívül élőknek ad tájékoztatást egy olyan témáról, amelyről vajmi keveset tudunk.

Mi lehet a riporter személyes véleménye a romákról? Van arra valamilyen kísérlet, hogy a tényeket kontextussal együtt tálalják?

Mit tudnának elmondani a roma szülők és gyerekek ezekről a polgárőrökről? Nem kellene megtudnunk, hogy szerintük ez jó ötlet, vagy sem? Ki szólal meg? Találkozunk a roma polgárőrség vezetőjével, illetve az iskolaigazgatóval is. Megfelelő arányban képviselik az álláspontokat?

Milyen benyomásokat erősít meg a riport? Mit mond el nekünk a roma életmódról és a gyerekekről?

4.2 Szomszédok

NPS PREMtime, heti politikai magazin, 16:35, (4'08'')

A PREMtime házigazdája Prem Radhakishun, egy szókimondó, suriname-i származású jogász, aki a holland multikulturális társadalom milyenségét vizsgálja.

Ez a műsor egy elmérgesedett szomszédi viszonyt mutat be Amszterdamban. Egy suriname-i nőt megkért a ház tulajdonosa, hogy viseljen papucsot, ha az otthonában járkal, mert az alsó lakót zavarja a zaj azonban úgy gondolja, hogy a férfi csupán rasszista, és akkor is panaszkodik, amikor nincs is otthon. Prem megpróbálja feloldani a konfliktust

Hogyan lehet kezelni ezt a Hollandiából származó, mégis univerzális problémát, amely bárhol, bármilyen típusú ember között előfordulhat? A humor a legmegfelelőbb módszer arra, hogy áthidaljuk a problémát?

A riport nem kerüli a tabukat: ha a rasszizmus kerül terítékre, akkor a műsorban igenis beszélnek róla az emberek. Hatásos módja ez annak, hogy semlegesítsük a kényes kérdéseket? Aláássa ez valamennyire a sztereotípiákat?

A szomszédok 65 év fölöttiek (a kor szintén a különbözőség egy aspektusa.) Hogyan jellemezhetjük a riportert? A származása befolyásolja a tudósítást?

Mi az üzenet? Az, hogy a problémák emberek között vannak, és hogy néhány dolog egyetemes, nemcsak etnikai, vallási és kulturális háttér által meghatározott?

4.3 Karácsonyi dekorációk / Lengyel étterem

ITV, Central Tonight, regionális hírműsor 19:00 (50'')

Bevándorló munkások mondják el, hogy nem sértik őket a karácsonyi dekorációk. Bizonyos tanácsok az Egyesült Királyságban, mint például a Birminghami Tanács átnevezte a karácsonyt „Winterval”-ra, vagyis Téli szünetre, hogy az eredeti elnevezés ne sértse a nem katolikusokat. Ez a sértés talán csak egy újabb vitára ad lehetőséget, amelynek néhány, a

rasszizmus határait súroló újság szolgáltathat fórumot. Soha nem szólnak azonban arról a hírek, hogy valójában kiket sértenek ezek a vallásos utalások.

Az ITV regionális tudósítói azt derítették ki, hogy a muszlimokat, hindukat, ateistákat egyáltalán nem sértik ezek a dekorációk, így elhatározták, hogy a gyakorlatban is elosztatják a tévhitet. Felkértek egy csoportot, főképp muszlimokat Sparkhill/Spaekbrook kerületből, hogy mondják el véleményüket a város egyik legdíszesebb negyedéről.

Anglia News, regionális hírműsor 18:00, (45'')

A 164000 lengyel bevándorlót számláló Peterboroughban kurd bevándorlók nyitottak lengyel éttermet. A tengerentúlról 20000 újonnan érkező közül körülbelül 8000 a lengyel származású. Nagy számban érkeztek még Litvániából és Portugáliából.

Az egyre nagyobb lengyel populáció számára nem volt olyan étterem, ahol tradicionális lengyel ételeket fogyaszthattak volna, de a két kurd testvérpár észrevette ezt a hiányt a piacon, így megnyitották éttermüket, és számos lengyel származású munkaerőt alkalmaztak, többet között a riportban szereplő pincéernőt.

Az ITV két regionális szerkesztőségéből származó riportok vajszívűek, ám komoly üzenetet hordoznak.

- A. milyen téves következtetéseket vagy sztereotípiákat cáfol meg a két hír a muszlimokkal kapcsolatban?
Erőteljesebb lett volna, ha a piac néhány más versenyzőjét, például nőket is megkérdeztek volna?
- B. Ez a hírbejátszás a humor és az emberség segítségével új megvilágításba helyezi a kérdést.
Hogyan ábrázolják a bevándorlás kérdéskörét: lehetőségként vagy problémaként?

A tények és számok elegendő háttérrel nyújtanak? Az immigránsok vállalkozásait pozitív példaként jeleníti meg a riport?

4.4 Ali Abood: egy iraki, aki Svédországba jött

SVT RAPPORT, napi hírműsor, 19:30, (3'20'')

Ma a svéd népesség körülbelül 15%-a rendelkezik bevándorló gyökerekkel. Azonban ha ehhez hozzáadjuk azoknak a számát, akiknek egyik szülőjük bevándorló csupán, a csoport eléri a 20%-ot.

Sok iraki immigráns jön Svédországba, és olyan városokban telepednek le, ahol már eleve sok a bevándorló. Södertälje-ban nagyon jól boldogulnak: az arabok ugyanúgy dolgoznak a fogorvosnál, a helyi építésügyi hatóságokon és a bankokban, mint a svédek. Södertälje népességének 36%-ának vannak bevándorló gyökerei, és ez az arány 50% fölé emelkedik, amint beleszámoljuk azokat a gyerekeket is, akiknek egyik szülőjük nem svéd születésű. A riporter palesztín származású (palesztín apa, svéd anya). Ő maga Södertälje-ban nőtt fel, és még mindig itt él.

Ki volt a riport készítője, és mit lehet észrevenni rajta?

Más lett volna a hír, ha egy olyan riportert készíti, aki nem beszél arabul?

Vannak olyan kollégáid (riporterek, producerek, szerkesztők), akik valamely kisebbségi csoport képviselői?

Vannak kapcsolataid kisebbségekkel vagy bevándorlókkal? Gondolkodtál már azon, hogy olyan szabadúszókkal dolgozz együtt, akik jártasak ezekben a kérdésekben?

Hány kisebbségi médiaszakember neve van a noteszodban?

4.5 Abszurd kulturális háború: Fátyol vita a fürdőben

Monitor, ARD/WDR 20:15, (5'57'')

Pillanatnyilag Németország lakosságának 20%-a rendelkezik bevándorló gyökerekkel. Ez az arány főleg a városokban emelkedett. Minden harmadik fiatal pedig bevándorló gyökerekkel rendelkező családban él. A legnagyobb kisebbségi csoport Németországban a törököké. Összesen körülbelül 3 millió muszlim él Németországban. A WDR adáskörzetében minden negyedik ember bevándorló származású. Hasonló a helyzet Bajorországban is, ahol a riport, az 'Abszurd kulturális háború: Fátyol vita a fürdőben' játszódik.

Hogyan közelíti meg a riport a témát? Egyértelmű az újságíró véleménye? Megfelelő az ironikus hangvétel? Hogyan bánik a női fürdőnap ellenzőivel?

A riporter engedi, hogy az ellenzők kifejtsék véleményüket, miszerint a női fürdőnap egy újabb stratégia az iszlám elterjesztésére. Közvetíteni kell egy ilyen álláspontot? Végül megcáfolják ezeket?

Mire emlékszik majd a néző a témáról és az érintettekről?

4.6 A muszlim közösséget ugyanúgy stigmatizálták 9/11 után, mint az íreket az IRA bombázások után 1974-ben.

BBC English Regions, 'Inside Out – West Midlands' heti közéleti/hírmagazin 10'14''

Az 1970-es években történt sorozatos IRA robbantások után a birminghemi íreknek előítéletek sorával, zaklatásokkal és erőszakkal kellett szembesülniük. Az ír közösség mára békében él a lakosság másik felével. 9/11 és az ezt követő terrorcselekmények után a muszlimok egy új gyűlölet hullám célpontjaivá váltak, ami a médiában megjelenő negatív ábrázolásmódban is tükröződik.

Neves, ír gyökerekkel rendelkező közéleti személyiségek most a muszlim közösség támogatására szólítják fel az embereket. Paddy Hill, akit annak idején tévesen hurcoltak meg terrorizmus vádjával, most szolidaritásra biztat.

Kiket céloz meg a riport? Csupán az említett két közösséget érinti vagy egy szélesebb közösséget? Mi az újságíró álláspontja? Sok különböző érdekelte szólaltat meg a riport? Miért őket választották? Mit mondanak a nézőknek? Elkülönülést érezni a hangjukban, vagy közösségvállalást?

Hogyan ábrázolják a fő problémát? Elég háttér információval látják el azokat, akik nem ismerik az 1970-es évek történéseit?

A riporter párhuzamot von az 1970-es évek és a mai viszonyok között, ami az állítólagos terroristákat érintő nem megfelelő bírósági eljárást illeti. Releváns és jogos a hasonlat?

Mi a célja a két stigmatizált közösség közé felállított párhuzamnak?

Mi a jelentősége az ír szolidaritásnak? Mennyire fontos az, hogy Paddy Hillt nemcsak a saját közösségében, hanem az egész Egyesült Királyságban jól ismerik?

Üzenete, hogy ne rekeszük ki a muszlimokat vajon nagyobb hangsúlyt kap így, hogy az ő szájából halljuk, mintha a narráció része lenne? Miért?

5.

Lépjünk tovább

A közszolgálati műsorszolgáltatóknak tükrözniük kell azt a közönséget, amelyet szolgálnak, ha az egyre inkább globalizált világban meg akarják tartani pozíciójukat és életképességüket. Ehhez kell az üzleti érzék és a társadalmi kohézió.

Ezért fontos, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók egyértelműen képviseljék országuk multikulturális és egyre változatosabb társadalmának realitását. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy érdekes és figyelemre méltó műsorok készüljenek, melyekre széles látókör jellemző.

Kockáztassunk, merjünk újat csinálni, merjünk olyan műsort készíteni, melynek célpontja specifikusan a kisebbségi közönség ugyanúgy, mint az általános többségi közönség is.

Érezzék a kisebbségek, hogy ők is része az egésznek. Nem elég csak „jelzésszerű” arcok hozzáadása, hogy úgy érezzük, máris tettünk valamit.

Miénk a választási lehetőség, ki is jelenjen meg a képernyőn.

Újságírói ügyek

Aktívan próbál olyan embereket felvenni, akik sokféleségi távlatokat hoznak be a newsroom-ba?

Úgy gondolja, a közönség elfogadja az új arcokat és az új távlatokat, vagy azt hiszi, hogy mindig ugyanazt akarja látni? Megpróbálta meglepni őket, és mi volt az eredmény?

Híryanagok

5.1 Egy igazán német hobby

„ZDF-Morgenmagazin” reggeli show, hétköznapi 05:30 – 09:00, 2007.03.15 (2’57”)

A koreai származású Moon Suk rendszeresen jelentkezik a ZDF reggeli műsorában. Riportjaiban áttekinti a német társadalmat és kultúrát – sokszor összehasonlítva a német és a koreai sajátosságokat. A következő példában olyan embereket látogat meg, akik egy „nagyon német” hobbynak hódolnak: gyűjtők.

Mit gondol, olyan valaki, mint ez a műsorvezető, megjelenhetne egy hírműsorban, vagy csak simán a képernyőre kerülhetne egy ilyen „egzotikus” cuccban? Nem gondolja, hogy kissé lekezelő – mind a németek, mind az ázsiaiak felé – ha a sokféleséget „egzotikusnak” tüntetjük fel? Mit gondolnak, ő arra való, hogy egy kicsit nevenségesnek látsszon?

Ki itt az „idegen”? Az a tény, hogy a műsorvezető koreai és még mindig némi akcentussal beszél, „megfűszerezi”, egzotikussá teszi személyét. Ez a tudósítás fontos aspektusa, mert mind a műsor, mind a nézők számára lehetővé teszi, hogy „kívülről” szemléljék a németországi hétköznapi sajátosságait.

Hogyan mozdítja elő a multikulturális lét, a tolerancia és a sokféleség ügyét ez az érdekes megközelítése a jellemzően „német” kulturális témáknak, méghozzá egy csinos koreai műsorvezető előadásában?

5.2. SVT Nur Tural, esti hírműsor, 2002.11.15 (3’37”)

Egy újságíró, akinek bemondói állást ajánlottak az SVT-nél, mégsem kapta meg azt, mert fejkendőt viselt. A diszkrimináció elleni ombudsman szerint törvényellenes az SVT tette. Az SVT állítása szerint egy fejkendős bemondó ellentmond a semlegesség követelményének, ami kötelező a közszolgálati műsorszolgáltató számára. Az eset Nadiáról szól, aki következetesen hirdeti, hogy nem kíván a fejkendőt viselő asszony jelképévé válni. Emiatt nem is vállalta az interjút, az álláspontját egy barát és kolléga védi. A 2002-ben történt eset óta Nadia egy utazási műsort vezet, és többé nem visel fejkendőt a képernyőn.

Ez a svédországi vita egy érdekes eset, amely az interkulturális szféra egyik gyakorlati problémájáról szól: a kendőviselés kényes kérdéséről általában, különösen a közszolgálati TV műsorvezetőjeként. Mit gondol az újságírói hozzáállásról?

Nur a visszautasított újságíró/műsorvezető kollégája, de elég világossá tették, miért nem készült vele interjú?

Ez egy hatékony módja a multikulturális társadalom promóciójának? Biztosítja a szükséges egyensúlyt vagy ellenkező perspektívát nyújt a „problematikus” műsorvezetők többsége számára?

Elvileg figyelembe kellene venni az anti-multikulturális, pluralizmus elleni, asszimiláció-párti nézőpontot is?

5.3. A TV állomás arculata

NPO, a holland közszolgálati szervezet, 2007

2007-ben elindult egy második közszolgálati csatorna, amely főleg olyan információs és kulturális tartalmakat sugároz, amelyeket tíz különböző vallási és politikai eredetű műsorkészítő állít elő – ez új csatorna arculatot hozott létre.

Ez egy megfelelő módja a társadalom bemutatásának?

5.4. Lányok Halaliból

NPS, információs műsor, heti 6 részből álló sorozat, 16:00, 2006.11.12 (2'08" & 2'40")

Európában elsőként három holland muzulmán lánytestvér műsorvezetői megbízást kapott, hogy kifejthessék véleményüket arról a társadalomról, amelyben élnek. A műsor nagyon népszerű volt a muzulmán nők körében, és vitatott azok között, akik nem kívánnak fejkendőt viselő muszlim nőket látni képernyőjükön. Ez a rész a harmadik sorozatból való, amelyben a lányok figyelemmel kísérték a holland választásokat és megpróbálták megfogalmazni, mi volt fontos a számukra. A műsort nagy figyelem kísérte, mert a lányok meginterjúvolták mindazokat a politikusokat, akiket akartak, így híres média személyiségekké váltak.

Ebben a részletben a Munkáspárt vezetőjével készítették interjút, aki később pénzügyminiszter lett, valamint a Szocialista párt vezetőjével, aki jelenleg az ellenzékot erősíti.

Mi a műsor célkitűzése? Mit mond a lányok társadalomban elfoglalt helyéről?

Milyen hatással lesz a muzulmán és a nem muzulmán nézőkre az a tény, hogy fejkendőt viselnek?

Mit gondol, azért választották őket, mert fejkendőt viselnek? Ez jó ötlet volt?

Véleménye szerint ők nem csak a saját véleményüket képviselik? Szükség van erre?

6. Mondjuk ki!

A következőkben néhány műsorrészletet mutatunk be, amelyek műfaja nem tisztán hír vagy közéleti műsor, hanem más, inkább könnyedebb megközelítésből vizsgálják a problémákat.

Kérdések újságírók számára

A multikulturális társadalmi élet problémáit csak komolyan szabad megközelíteni vagy néha próbálkozhatunk valami mással is? Mik a kockázatok?

A humor megfelelő módja-e az érzékeny témák közvetítésének? Hogyan lehetünk benne biztosak, hogy ez nem vezet az előítéletek felerősítéséhez?

A műsor klippek

6.1. Aldith Hunkar, az esti híradó bemondója, kisebbségekről beszél (12'25'')

A NOS tréning műsora diverzitásról menedzserek és újságírók számára

A szurináme-i születésű újságíró elemzi a bevándorlók és a helyi lakosok közötti kapcsolatokat és a televízió befolyását a hozzáállásokra. Ő egy a kevés színes bőrű újságíró közül, aki a híradónál dolgozik és megjelenik a képernyőn.

Milyen problémákról van szó ebben a műsorban?

Hogyan ássa alá az újságírói sztereotípiákat?

Ön szerint változtat-e valamit az újságírók beállítottságán ez az anyag, amely az etnikai kisebbségek ábrázolásának problémáit veti fel a médiában?

Milyen következtetéseket von le a műsor megtekintése után?

6.2 Multikulturális YLE

Basaari: Mundo, tényfeltáró műsorok, hétfőnként 17:10-17:40, Tx: 2005. 10. 24. (2'20'')

A finn közszolgálati tv egy kifejezetten multikulturális szervezet.

Mit gondol, ki készítette ezt a műsort, egy „kisebbségi” vagy „többségi” riporter? Miért? Mi a műsor lényegi pontja? Ön szerint elérte a hatást vagy a humor lágyítja? Milyen kérdéseket vet fel? Mi a helyzet a saját vállalatában?

6.3 „Bimbos and Burqas”

Részlet az NPS infotainment tematikus estjéből (83'), 20:25, Tx: 2007. 08.30. (5')

2007 nyarán nagy vitát váltott ki Hollandiában az egyéni szabadság és a vallási értékek közötti konfliktus. A melegetek megtámadták, az ex-muszlim szervezőket megfenyegették, a közalkalmazottak elutasították a melegházasságok engedélyezését, és a több évtizedes toleranciát és politikai korrektséget az ellentétes vélemények kíméletlen kifejezése követte.

A „Bimbos and Burqas” című tematikus est keretében összehozták a különböző radikális vélemények képviselőit, hogy megvitassák az egyéni szabadság dilemmáit és korlátait. Egy homoszexuális szervezet vezetője, egy ex-muszlim, egy katolikus, egy konzervatív protestáns, egy ortodox muszlim és egy erotikus üzletlánc vezetője vettek részt a vitában, amelyet három fejkendő Halal-i nő és egy jól ismert liberális tv bemondó vezetett.

A műsornak majdnem 1 milliós nézettsége volt (internet & tv), és a közvetítést követően országos téma lett. Több száz pozitív és negatív reakció érkezett, fiatal nézőket vonzott, mind konzervatív, mind liberális körökből.

A következő ötperces részlet a műsor legextrémebb pillanatait mutatja be és nem kiegyensúlyozott tükörképe a lezajlott vitának.

Az NPS döntése, hogy legyártja ezt a műsort, egy próbálkozás volt a közönség elérésére a mai társadalmi problémák megvitatásának új módjával.

A műsor egy szórakoztató show és egy vitaműsor ötvözése. Ön szerint megfelelő módja ez az ilyen érzékeny témák kezelésének?

Milyen közönséget próbál elérni a műsor? Indokolt-e ilyen műsorról egy szélesebb közönséget elérni, mint csak azokat, akik egy komoly vitaestet néznének meg ezekről a témákról? Mi a véleménye, egy ilyen hosszúságú műsor alkalmas-e a közönség elérésére?

Adjon-e a média platformot mindenféle extrém nézet kifejezésére, vagy inkább ignorálja azokat?

Mit gondol, mi lehet ennek hatása a nézőkre?

6.4. Fekete és fehér babák (Black and white dolls)

Colourtelly (2007) „Színestévé”

A Colourtelly egy nemrégiben indított internetes tv csatorna, melynek célcsoportja az Egyesült Királyság színes bőrű lakossága. Az itt bemutatott anyag egy hosszabb riport része, amelyet gyerekekkel forgattak egy West London-i általános iskolában.

Mit mutat meg ez a klip a gyerekekről? Döntéseik a negatív önértékelésüket tükrözik vagy más a mondanivalójuk?

Ez a klip növeli az újságírók tudatosságát az általuk közölt – akár tudat alatti, akár nyílt – üzenetekkel és ezeknek a fiatal nézőkre tett hatásával kapcsolatban?

7.

Ellenőrző kérdések

A sokféleségről való tudósítás vonatkozási pontjai, az előbb megbeszéltek értelmében.

Ellenőrző kérdések

1. Tisztában vagyok-e a személyes feltételezésemmel az általam választott riport témákkal, történetekkel és személyekkel kapcsolatban?
2. Tudatában vagyok-e annak, hogy mekkora a képek, szavak, hangok és zene hatalma?
3. Említem-e az etnikai származást, ha az nem számít a sztori szempontjából?
4. Elég időt szánok-e a tények ellenőrzésére? Biztos, hogy a megfelelő kifejezéseket használom?
5. Kikérem-e tapasztaltabb vagy különböző háttérű kollegák tanácsát, amennyiben szükséges?
6. Az interjúalanyaimat az alapján választom, hogy mennyire számítanak a sztori szempontjából, vagy mert úgy gondolom, hogy több nézőt vonzanának?
7. Igyekszem-e különböző nézőpontokat felkutatni az interjúalanyaim kiválasztásakor?
8. A kisebbségek a hitelesség okán részei a sztorimnak?
9. Találok-e új nézőpontokat és továbbfejlesztmem-e a történeteimet?
10. Igyekszem-e új forrásokat találni és megkérdőjelezem-e a domináns diskurzust?
11. Elgondolkodtam-e azon, hogy a sztorim tartalmaz-e sztereotípiákat?
12. Megvizsgáltam a riportomnak nem csak a nézőkre, hanem az interjúalanyaim életére tett hatását is?
13. Próbálok-e olyan kollegákat alkalmazni, akik különféle nézőpontokat hoznak a szerkesztőségbe / newsroom-ba?
14. Érdekelnek-e a sajátomtól eltérő kultúrák és nyitott vagyok-e eltérő kulturális nézőpontú sztori javaslatokat elfogadni?

Második rész.

Hasznos eszközök

A következő részben ismertetjük a már működő és a kipróbálásra érdemes új ötleteket, a menedzsment politikáját, valamint azokat az egyéni kezdeményezéseket, amelyek kis erőfeszítéssel is nagyon hatékonyak lehetnek, és mindenki anyanyelvén, kulturális és nemzeti környezetében alkalmazhatók.

Természetesen nagymennyiségű információ hozzáférhető interneten is, ebben a részben megtalálható az érdekes vagy idetartozó web-lapok – teljességgel nem bíró – válogatása is. Mivel ez a kézikönyv angol nyelvű, a javasolt honlapok is angol nyelvűek. A külső linkek tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

8.

A newsroom-ban

Ez a válogatás a kisebbségi közösségek bemutatására használt legjobb gyakorlat forrásaira összpontosít. Olyan linkeket tartalmaz, amelyek segíthetnek az újságíróknak tudásuk fejlesztésében, a kisebbségi témák jobb megértésében, a nyelv fontosságának tudatosításában, a kisebbséghez tartozó személyek megszólalásaival szembeni érzékenység fejlesztésében.

Legjobb gyakorlat

- **A Media Diversity Institute (MDI – Média Diverzitás Intézete, www.media-diversity.org)** egy olyan londoni szervezet, amely fő céljának a média erejének felhasználását tartja a csoportok közötti konfliktusok csillapításában. Terjedelmes honlapja van, sok dokumentummal, kézikönyvvel, jelentésekkel és gyakorlati eszközökkel, amelyek a sokféleség minden aspektusára vonatkoznak. Több ellenőrzési listája is van, amelyeket újságírók, az újságírás professzorai és a sokféleséggel foglalkozó szakemberek dolgoztak ki.

<http://www.media-diversity.org/resource%20material.htm> – **practical tools for journalists**

Az MDI **A sokféleség bemutatása** címmel kiadott néhány online kézikönyvet, hogy segítse az újságírókat munkájuk értékelésében; ennek része a „Néprajz” fejezetek, melyek ötleteket adnak az etnikai csoportok bemutatásához, valamint tartalmazzák a Dél-kelet Európai lapokból kiválasztott etnikai témájú cikkek értékelését.

<http://www.mediadiversity.org/resource%20categories/diversity%20manuals.htm>

- **A Mediawise Trust** (Egyesült Királyság) különféle cikkeket, jelentéseket és útmutatásokat tartalmaz a sokféleség közvetítésére (<http://www.mediawise.org.uk>)
- Az Egyesült Államok-béli **Maynard Újságíró Tanintézet** azt javasolja, hogy az újságírók ellenőrizzék tudósításukat öt olyan alapvető szempont alapján, amely befolyásolja az életet és a társadalmi feszültségeket: faj, társadalmi osztály, nem, nemzedék és földrajz. Figyelembe véve mindegyiket a teljes történet bemutatásában, az újságírók világosabban láthatják a dolgokat és alaposabb munkát végezhetnek. <http://www.maynardije.org/programs/faultlines/>
- **Az Újságírók Nemzetközi Szövetsége Elvi Kódexét** 1986-ban felülvizsgálták és a következő cikkellyel egészítették ki:

7. Az újságírónak tisztában kell lennie a média által közvetített diszkriminatív információk veszélyeivel, és minden tőle telhetőt meg kell tenni az ilyen diszkrimináció elkerülésére, legyen az faji, nemi, szexuális orientáció, nyelv, vallás, politikai vagy másképp gondolkodás, nemzeti vagy szociális alapú.

- Sok újságíró szövetség vagy szakszervezet elfogadott útmutatást vagy etikai kódexet. Többféle modell létezik, de minden etikai vagy gyakorlati kódex az újságírói küldetés alapvető céljaira összpontosít. Nem fogják megoldani a médiában előforduló intolerancia összes problémáját, de segíthetnek az újságíróknak odafigyelni saját felelősségükre és megoldani egyes dilemmákat. www.ifj.org Kontakt: ifj@ifj.org
- A **Nemzetközi Újságíró Szövetség** és annak európai csoportja, az **Újságírók Európai Szövetsége (IFJ/EFJ)** a 90-es években létrehozott egy nemzetközi média munkacsoportot a rasszizmus és az idegengyűlölet ellen (IMRAX), hogy kidolgozzák

a rasszizmus és a sokféleség irányelveit a médiában. 2007-ben az EFJ elindította az **Újságírói Etikai Kezdeményezést**, hogy fokozza az újságírókban azoknak a kihívásoknak a felismerését, amelyekkel szembe találják magukat, amikor az egyre inkább polarizálódó és sokszor a vallási és kulturális szélsőségekkel teli mai világról tudósítanak.

Emberi jogi dokumentum:

<http://www.ifj.org/default.asp?Issue=HUMA&Language=EN>

Minőségi újságírásról:

<http://www.ifj.org/default.asp?Issue=QUALITY&LANGUAGE=EN>

- **Rasszizmus, idegengyűlölet és a média:** Hogyan lehet kiegyensúlyozott tudósítást készíteni olyan témákról, melyek hatással vannak a faji, az etnikai és a hitbéli hovatartozásra, megőrizve a kifejezés szabadságát és a szerkesztői függetlenséget.
http://fra.europa.eu/fra/material/pub/general/euromed_en.pdf
- A „**Migráció áttekintése**” című, az **EBU Stratégiai Információs Szolgálata (SIS)** által készített tanulmány arra keres választ, mennyire befolyásolja a média a migráció politikai „problémaként” való felfogását, valamint a kifejezés szabadságát a szólásszabadsággal szemben.
http://www.ebu.ch/CMSimages/en/Media%20And%20Migration_report_tcm6-51853.pdf

Szavak és kifejezések

Tisztában kell lenni azzal, hogy szavaknak óriási hatalmuk van, képesek bántani és inzultálni még akkor is, ha nem erre szánták őket.

- Mikor kell megemlíteni az etnikai származást vagy a nemzetiséget? A klasszikus teszt, hogy mikor célszerű megemlíteni az etnikai származást vagy a vallást, az, amikor behelyettesítjük ezeket a szavakat a többségi nemzetiséget, vallást vagy fajt leíró szavakkal, majd megítéljük azok helyénvaló voltát. Egy speciális társadalmi kontextusban ezek a szavak erősíthetik az előítéletet, tehát nagyon óvatosságot igényelnek és csak abban az esetben, hogyha elhagyásuk a tudósítás átfogó jellegének rovására menne. Meg kell fontolni, mekkora kárt szenved a történet, ha elmaradnak ezek a „címkék”, vagy mekkorát szenvednek a személyek, ha benne maradnak.
- A diverzitási ügyeket sokszor az időjárásra és a vízre vonatkozó szavakkal jellemzik: az immigrációs hullámok, a menedéket keresők áradata vagy áramlása... eláraszt, elönt, csordogál, megtölt, rázúdul. Milyen felszín alatti érzelmi folyamatokat indíthatnak el ezek a képek?
- Alkossa meg saját newsroom szókészletét olyan szavakkal, mint faj, nemzetiség, migráns, bevándorló, menedék, asszimiláció, integráció, multikulturális, stb., figyelembe véve ezeknek a fogalmaknak eddigi és most is folytatódó fejlődését.
- Hogy segítse az újságírók és a közönség tisztán látását a konkrét fogalmakkal kapcsolatban, az SVT az alábbi rajzokat helyezte el a sokféleségnek szentelt weblapján:

Háttér információ

Bátorítsa a területükön élő kisebbségeket, hogy tájékoztatókat vagy tényadatokat állítsanak össze közösségükről vagy vallásukról, vagy készítse el maga.

- Az egyik ilyen tájékoztató az Ehsan Masood által kiadott **Brit muzulmánok: média tájékoztató**, amely kompakt információkat tartalmaz, valamint a muzulmán szervezetek telefonkönyvét; a kiadvány referencia forrásként és oktatási eszközként szolgál a fiatal újságírók számára. Ez egy felbecsülhetetlen segédeszköz annak, aki erről ír, beszél vagy kapcsolatba kerül muszlimokkal Nagy-Britanniában vagy külföldön. Letölthető: <http://www.counterpoint-online.org/download/305/British-Muslims-Book-mailing.pdf>
- A BBC-nek van egy vallási honlapja, amely tájékoztatást tartalmaz vallásokról és vallási mozgalmakról világszerte, beleértve a bahaizmust, a kereszténységet és a kevésbé ismerteket, mint, például, az unitárius, a rastafari mozgalmat, stb. Rövid áttekintést ad a hitokról, a történelemről, a rítusokról és a híres emberekről. Egy átfogó naptárat is tartalmaz a vallások szent napjairól. <http://www.bbc.co.uk/religion/religions>
- Az olyan weblapok, mint **Tudósítani a vallásról 2: stíluskönyv az újságírás remekműveiről**: www.Religionstylebook.org a vallási fogalmak definícióit tartalmazza, a **Dél-ázsiai Újságíró Szövetség stíluskönyve** pedig olyan szavak definícióit, amelyek a térség vallásaira és közösségeire vonatkoznak.
- Számos weblap foglalkozik romákról való tudósításokkal, mint például a komoly oktatási Roma Archívum és Dokumentációs központ <http://www.radoc.net/>, vagy a romákkal kapcsolatos témák információs portálja: <http://www.romea.cz/english/index.php>

A „Romákról szóló tudósítások magatartási kódexe”, amelyet a roma média hálózat dolgozott ki: <http://www.rommedia.net/english/index.php>

Médiaoktatás

Keressük meg a kisebbségi szóvivőket és szakértőket, lépünk velük kapcsolatba a helyi közösségeken keresztül, vagy biztassuk őket, hogy ismerjék meg a médiát.

- **Perslink** Ezt a holland projektet 2003-ban hozták létre, hogy kapcsolatot létesítsenek az etnikai kisebbségi közösségek és a média között úgy, hogy felkínáltak cselekvési lehetőségeket és oktatást újságíróknak és kisebbségi szóvivőknek. (<http://www.perslink.nl>)
Az eszközök és a metodológia angol nyelvű leírása:
<http://www.olmcm.org/dbData/Resources/Perslink%20methodolody.pdf>
- **Médiakapcsolati kézikönyv civil szervezetek számára** egy pdf kézikönyv kisebbségi egyesületek részére, amely médiaértelmezési, sajtókommunikációs és médiakampány tervezésére vonatkozó tanácsokat tartalmaz. <http://www.mediadiversity.org/resource%20categories/diversity%20manuals.htm>
- A **WDR** német műsorszolgáltató idegen nyelvű szerkesztőségei, a 24 órás **Funkhaus Europa** integrációs irányultságú rádióműsor és a **Cosmo TV** televíziós műsor egy kompetencia központba egyesültek, melynek erős kapcsolatai vannak a kisebbségi szervezetekkel és közösségekkel. Más osztályok akkor keresik meg őket, amikor szakértőkre vagy interjúalanyokra van szükségük.
- **Mediam'Rad – etnikai és kisebbségi média Európában** európai etnikai és kisebbségi médiával foglalkozik, hidakat teremtve a többségi média felé. http://www.panosparis.org/gb/migra_mediarnad.php
- A **VRT** flamand műsorszolgáltató „keverő paneleket” szervez saját újságírói és különféle kisebbségi csoportok számára, speciális témák megvitatására, például, hogy mikor érdemes megemlíteni az adott személy etnikai származását. Ily módon kapcsolat létesül olyan emberek között, akik különben sose találkoznának.
- **Mira Media** – egy holland nemzeti média- és kisebbségi szakközpont, amely tanácsadással és az újságírók, média szakemberek és kisebbségi képviselők továbbképzésével foglalkozik, mind országos szinten, mind nemzetközi projektek és partnerkapcsolatok szintjén. <http://www.miramedia.nl/uk/europe.htm>
- Néha motivált magánszemélyek is kezdeményeznek. A svéd **'Sydneytt'** regionális hírszerkesztőség riportere néhány hónapon keresztül heti rendszerességgel nyolc fiatal nővel találkozott. Megtanulták, hogyan kell interjút készíteni, segítséget kaptak a hírszerkesztéshez, saját beszámolókat írtak, gyakorolták a hírolvasást és a bemondói munkát. Ez annyit jelent, hogy a tudósító és a híradó is új kapcsolatokat talált, és valószínűleg a nők közül valamennyi megtalálja a maga útját a televíziózásban. Élesben is kipróbálhatták magukat, sok tudósításukat le is adta a televízió.

- A **WDR** német műsorszolgáltatónak **iszlám dossziéja** van – ez egy olyan weblap, amely az iszlámmal és a németországi muzulmán lakosság életével kapcsolatos összes produkciót és hírszerkezetet tartalmazza, beleértve a szövegeket, a webes anyagokat és letöltéseket.

<http://www.wdr.de/themen/homepages/islam.jhtml>

Odafigyelés

Találja ki, mi a mondanivalója a kisebbségi műsorszolgáltatóknak és nézőknek. Az első hely, amelyet meg kell néznie, az a saját munkahelye, ahol több kisebbségi kolléga lehet – különböző szinteken és különféle munkakörökben – mint gondolná. Meglepő képet kaphatunk munkahelyükről, a newsroom-béli viszonyokról és a kiválasztott esetekről.

- **Nézd csak, ki beszél: kulturális sokféleség, közszolgálati műsorszolgáltatás és a nemzeti párbeszéd**, szerzője Mukti Jain Campion, egy nagyon érdekes riport, melynek alapjául az Egyesült Királyság műsorszolgáltató ágazatának több mint száz műsorkészítőjének interjúja szolgál. A műsorkészítési folyamat számos olyan vonatkozását vizsgálja, amellyel perifériára lehet szorítani a többségi társadalmon kívüli hangokat, kezdve a műsorbeszerzéssel és gyártással, egészen a műsorba állításig és promócióig, beleértve annak a vizsgálatát is, miért van még mindig olyan kevés kisebbségi képviselő felsőbb alkotói vagy szerkesztői pozícióban.
<http://www.nuff.ox.ac.uk/guardian>
- **Az autentikus hang: a legjobb tudósítások fajról és ethnoszról** (Columbia University Press, 2006): Ezt a könyvet és a DVD készletet kiegészíti egy weblap www.theauthenticvoice.org is, több lehetőséggel, amelyek segítik az újságírókat, az oktatókat és a közönséget, hogy kapcsolatot létesítsenek a különféle fajhoz és nemzetiséghez tartozó emberek között.
- Annak biztosítása, hogy a híradó egy széles közönséghez szóljon, már nem egyszerűen a helyes cselekvési mód. Az új technológiák azzal fenyegetnek, hogy kikezdi a hírközlés közönségét, minden hallgató és minden néző számít. Az Egyesült Államok-béli **Rádió-televíziós Hírigazgatók Egyesülete (RTNDA)** kifejlesztette a „Sokféleség eszköztárát”, amelyhez online vagy megrendelés útján lehet hozzájutni, és amely interjúkat tartalmaz kisebbségi szakemberekkel és menedzserekkel, valamint hírösszeállítást, a szemináriumokon való bemutatás céljából.
http://www.rtna.org/pages/media_items/diversity-toolkit540.php
- A **BBC**-nek van egy web-alapú nézői visszajelző és panasz rendszere. A folyamathoz egyszerű magyarázat tartozik, minden néző írhat és 10 napon belüli választ is remélhet. Amennyiben a válasz nem kielégítő, vannak további lépések, amelyeket meg lehet tenni. <http://www.bbc.co.uk/complaints/>
- **WDR**: 2005-ben a roma képviselők egy csoportja reagált a „Roma gyereklapások” c. műsorra, mint előítéletes és érzéketlen programra. A műsorszolgáltató azzal válaszolt, hogy meghívta a roma képviselőket, megvitatta velük a műsort és elfogadta a kritikát. A műsorkészítők és a roma képviselők között párbeszéd indult.

„A munka érdekes, de nem tetszik, hogy más újságírók, akik a napi híradónak dolgoznak, valamint a forgatócsoportok, nem tekintik fontos dolognak a sokféleséget. Be kell vallanom, néha kissé elegendem van a kisebbségből és valami sokkal fontosabb dolgról szeretnék tudósítani, valamiről, ami érdekes lenne tágabb közönség számára.” (Hana Gelb, kisebbségi újságíró, HRT, Horvátország)

9.

A munkahelyen

Ennek a problémának a középpontjában az alkalmazás áll. Addig, amíg a kisebbségi közösségek képviselői nincsenek ott a műsorszolgáltató szervezetek munkatársai között, olyan pozícióban, hogy ráhatásuk legyen a tartalomra, nehéz lesz az őket érintő témákat megfelelő módon bemutatni.

A műsorszolgáltatás világa – és különösen annak felső vonulatai – még mindig alapvetően a többségi társadalom képviselőiből áll. Egészen a közelmúltig ők alapvetően férfiak voltak. A nőknek némi időbe tellett, hogy elérjék a legmagasabb szinteket, de mostanra már sikerrel jártak.

A kisebbségiek azonban erősen alulreprezentáltak még most is. Ők – nők és férfiak egyaránt – kétségtelenül nagy potenciállal bírnak. Előnyük az, hogy a világot más szemszögből látják. Jobban hozzáférhetnek egyes információkhoz bizonyos kulcsfontosságú területeken otthon és külföldön. Közreműködésükkel mind hírműsoraink mind egyéb műsoraink értékesebbé válnak.

Természetesen, könnyebb felvenni valakit, aki ismeri a szakmát és végigjárta a hagyományos karrier útját. Különleges intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy kiegyenlítsük az erőviszonyokat, hogy körülnézzünk, megtaláljuk és kiképezzük a hátrányos családi helyzettel rendelkező médiamunkatársakat, akik esetleg „zárt üzletnek” érzik a műsorszolgáltatást – legalábbis saját maguk számára.

A bevándorlók közegeből való fiataloknak bátorításra van szükségük, hogy leendő karrierjüket a médiában képzeljék el: meg kell őket találni, fel kell őket venni, ki kell képezni, és integrálni kell őket az új munkahelyükön.

Megtalálni egy új tehetséget

...az iskolában

Terjesszük a médiaoktatást a fiatalok és a kisebbségek csoportjaiban, hogy megtanulják megérteni a média üzeneteit, hallatni a saját hangjukat, és hogy eszükbe jusson a média-karrier lehetősége.

- **A CREAM Plus** egy pán-európai projekt, amely elősegíti az oktatást és a kutatást a média és a sokféleség területén; a szervezet egyik legfontosabb tevékenysége a középiskolák diákjai számára rendezett Média Nap – lehetőleg minél több európai közszolgálati műsorszolgáltatónál. Évente egy alkalommal a műsorszolgáltatók megnyitják kapuikat a tanulók előtt, akik különböző munkacsoportokban vehetnek részt. Párhuzamos médiaoktatási munkacsoportokat szerveznek tanárok és iskolai oktatók számára is. <http://www.olmcm.org/>
- Hogyan működik a képi világ, a média? Mi a sztereotípiá? A **NÉZVE A MÉDIÁT** mind információt, mind csoportos foglalkozásokat kínál annak megértéséhez, hogyan is működik a média, és a kritikai vizsgálat kifejlesztéséhez, hogy ezzel járuljon hozzá a diszkrimináció minden fajtájának leküzdéséhez. Az eszközkészlet, amelyet az Európai Szociális Hálózat segítségével dolgoztak ki, egy brosúrát és egy CD-ROM-ot tartalmaz, megrendelhető francia, német és angol nyelven. <http://apte.ass.fr/>
- **Digitales** – egy történetalkotó projekt, amely Európa fiataljait foglalja magába, akik rövid filmet készítenek saját életükről, ezáltal megtanulnak forgatókönyvet írni, hangot rögzíteni, fotót vagy rajzot szerkeszteni- <http://www.digi-tales.org>
- **A VRT** bátorítja a tinédzsereket, hogy gondoljanak televíziós vagy rádiós pályafutásra, ezért „ismerkedési” napokat rendez a középiskola végzős tanulói számára, hogy elmagyarázza nekik, hogyan működik a média, és hogy átadjon nekik egy vonzó kiadványt, melynek címe a „Munka a médiában”, amelyben fiatal szakemberek mesélik el, mivel is foglalkoznak és hogyan kapták meg ezt a munkát. A kiadvány az alábbi weblapon található: http://www.vrt.be/vrt_master/over/overdevrt_diversiteit_schermen/index.shtml
- **Skillset:** A szektor szaktanácsadója az Egyesült Királyság-béli audiovizuális ipar számára, finanszírozását az állami és az audiovizuális ipar biztosítja; információval szolgált az üzletág minden ágazatában, statisztikát, linkeket, politikai nyilatkozatokat stb. tartalmaz. <http://www.skillset.org>
- Az **SVT** híradó fő kiadásának riportere három Stockholm külvárosi iskolával vette fel a kapcsolatot, és az igazgatók segítségével tíz tanulót választott ki, hogy egy-egy hetet töltsenek a newsroom-ban. A kollégákat arra kérte fel, hogy legyenek ők a szponzorok/mentorok, majd elmentek az iskolákba, hogy a közszolgálati médiáról és a hír újságírásról beszéljenek. Céljuk az volt, hogy több ismeretet nyújtsanak e területek hétköznapjairól, hogy a híradó témáinak színesebbé tételével bátorítsák a külvárosi fiatalokat az újságírói pálya választására.

... a rádióban

- **Az NPS** hollandiai műsorszolgáltató egy háromórás, munkanapokon sugárzott rádióműsort indított, amelyet a városi fiatalok készítenek. A műsor az ő hangjukká vált, ennek köszönhetően sok új tehetséges munkatárs került az NPS rádióhoz, majd az NPS televízióhoz.
- **WDR:** A „**Funkhouse Europa**” c. multikulturális program rendszeres szakmai szemináriumokat szervez a bevándorlói háttérrel rendelkező műsorkészítők számára.

... és a közösségben

Építsünk ki hálózatot a médiacégek és a közösségi média között, toborzás céljából: ne használjunk kizárólag hagyományos csatornákat az álláshirdetések elhelyezésére, használjunk helyi és közösségi médiát és hálózatokat.

- **Az NPS** részt vesz nagy multikulturális fesztiválokon, néha társszponzoroként is, és műsorokat is készít ezekről a fesztiválokról
- 2003-ban indult az évenkénti **Média és Diverzitás Európai Hete**, hogy kiemelje: nagyobb mértékben kell reprezentálni a médiában a sokféleséget, és hogy új konstruktív párbeszédet indítson a média a szakemberek, a civil szervezetek és a kisebbségi közönség között. Céljai között szerepel „az egységesebb európai társadalom létrehozása, amelyben minden polgár szót kap, színvonalasabb újságírás és műsorkészítés, és ezáltal gazdasági sikerek a kisebbségi közönség elvárásainak megfelelő médiában”. <http://olmcm.org/>

Hogyan jelezhetjük, mit szeretnénk?

Még ha nem is szabad etnikai származásra hivatkozni az álláshirdetéseinkben, megvan a módja annak, hogy jelezzük érdekeltségünket a kisebbségi személyek alkalmazásában.

- 2005-ben a **WDR** hozzáadott álláshirdetéseikhez egy mondatot: „A WDR támogatja a kulturális sokféleséget a szervezeten belül, ezért szívesen látunk olyan jelentkezőket, akik migrációs múlttal rendelkeznek”, amely hasonló a nőkre és fogyatékkal élő személyekre vonatkozó kitételekhez.
- **Az SVT** hozzáteszi hirdetéseihez, hogy „értékeljük a különféle kultúrák, vallások és nyelvek ismeretét”
- **Az NPS** Hollandia multikulturális műsorszolgáltatójaként hirdeti magát, amely multikulturális tehetségeket keres.

- A **BBC Angol Régiók** humánerőforrás céljai: felvétel, megtartás és haladás.

Hogy magas maradjon a követelmény és szélesebb legyen a jelöltek köre, az álláshirdetések szövegében benne van a „szükséges a kisebbségi közösségek megértése” követelmény. Ezt az ismeretet megvizsgálják felvételi követelményként, ami utat nyit sokféle származással rendelkező jelöltek számára.

Új tehetségek felvétele

Ne felejtjük el, hogy a munkaadó afelé hajlik, hogy a számára megfelelő személyeket alkalmazza, akik ugyanúgy néznek ki és gondolkodnak, mint ő.

- A **Jövőkompatibilis Inkluzív Foglalkoztatás (FAIR)** módszert Svédországban dolgozták ki, hogy a legmegfelelőbb személyt találják meg az adott munkakörhöz, a sokféleség egyidejű megőrzésével. A módszer a teljes felvételi folyamatra kiterjedő képességekre fókuszál. Szigorúan a képességek témájánál maradva és elkerülve a spontán felbukkanó témákat, a folyamat segít elkerülni a „megfelelőnek érzem” csapdáját.

Ahogy a program menedzser mondja: „Mivel producerként több száz ember felvételével foglalkoztam, szkeptikus voltam. De miután áttértem a FAIR módszer alkalmazására, megváltoztam. Eszközt kaptam ahhoz, hogy összehasonlítsam a jelölteket egymással, ezért lelkesen ajánlom mindenkinek a használatát. A FAIR egy remek felvételi módszer!” (Lásd. 1. sz. mellékletben a folyamat leírását.)

FAIR-t az EU Egyenrangú partnersége dolgozta ki, melynek az SVT is tagja.

www.equalfair.se

- **Mozdulj** rendezvények: **BECTU**, a független műsorszolgáltatók és szórakoztatóipari dolgozók szövetsége olyan rendezvényeket szervez, ahol a kapcsolatokat és az új lehetőségeket kereső tehetséges szakemberek találkozhatnak számos szervezet vezető munkatársaival. A Mozdulj rendezvények a fekete bőrű és az etnikai kisebbségi szakembereknek szólnak, akik új lehetőségeket keresnek a médiában. A legutóbbi rendezvényt a híreknek szentelték; több mint 70 hír újságíró - televíziós, nyomtatott sajtós és rádiós - személyesen találkozott a pályafutásuk előmozdításán gondolkodó szakemberekkel.

<http://www.bectu.org.uk/news/gen/ng0291.html>

- **ROOTS (Gyökerek) projekt:** A BBC Regionális és az Angliai Művészeti Tanács közötti négyéves partneri kapcsolat célja az volt, hogy új hangokat, új tehetségeket találjanak a kisebbségi közösségek tagjai között, és hogy hozzáférést biztosítsanak nekik a belföldi hálózatokhoz. Tizenegy regionális koordinátort jelöltek ki, akiknek feladata volt kapcsolatba lépni régiójuk új tehetségeivel, lehetőséget biztosítani számukra, hogy új közönség előtt mutakozzanak meg a BBC műsorain és művészeti helyszínein keresztül. A művészek a BBC műsoraihoz való kulturális hozzájárulásukkal megerősítették a kapcsolatot és a megértést különböző származású emberek között. A művészekkel való együttműködés új kapcsolatokat jelentett az újságírók számára. A projekt eredménye – új hangok a műsorokban és új perspektívák a műsorkészítésben.

- **A Pact**, az Egyesült Királyság-béli média szakszervezeti egyesület, kidolgozta a **Pact Sokféleségi Útmutató-t**, hogy segítse tagságát – a független producereket – és terjesztési cégeket a sokféleség tudatosításában. Az összeállítás tanácsokat is példákat tartalmaz a sokféleség legszélesebb alkalmazásához. <http://www.employers-forum.co.uk/www/bcidn/manifesto/2006-action-plans/pact-bcidn-reprt.pdf>
- A **BBC Angol Régiók** adatbázisában tárolja a sikertelen, de érdekes jelölteket, majd ha egy másik munkalehetőség adódik, fel tudják venni velük a kapcsolatot.

„Az egyik tanulság, amelyet meg kell osztani a kollégákkal, az, hogy még ha foglalkozunk is az integrációval és a gyakorlatban aktívak vagyunk a migrációs háttérrel rendelkező munkavállalók alkalmazásában, a hangsúlyt akkor is a minőségre és a potenciálra kell tenni. A tapasztalat azt mutatja, hogy a patronálás nem működik, ugyanúgy, mint a kvóták felállítása.” (Gualtiero Zambonini, Integráció és Kulturális Sokféleség Biztosa, WDR)

Az új tehetség fogadása

... a munkahely befogadóbbá tételével, ami annyit jelent, hogy fejleszteni kell a dolgozók kulturális kompetenciáját. Például, sokat segíthet, ha tisztában vannak különféle vallási ünnepekkel.

- **Az NPS-nél** a munkatársak tanfolyamon tanulják a multikulturális kompetenciát. Ez annyit jelent, hogy meghívják a kisebbségi közösségek szakértőit, hogy találkozzanak a műsorkészítőkkel. Ezen kívül speciális tájékoztató szemináriumokat tartanak műsorkészítők részére az iszlámmal kapcsolatos témákról, arról, hogy műsoraikban hogyan kell kezelni a multikulturális társadalmat.
- 2007 decemberében a **WDR** a „Diverzitás napja” elnevezésű rendezvényre készül, melynek célja a befogadási kultúra fejlesztése a műsorszolgáltató szervezeteken belül a kulturális sokféleség befogadásához; célközönsége a cég munkatársai és vezetői.

A **WDR-nek** programja van 4000 alkalmazottja részére, melynek elnevezése „mobilitás és rugalmasság”. Ez egy lehetőség minden munkatárs számára, hogy teljesen új osztályt válasszon a szervezeten belül, ahol négy hétig dolgozhat, és új tapasztalatokat szerezhet, például, az egyik multikulturális műsorban is.

- Az újságírói szakszervezetek, a szakmai szervezetek és azok közös akciói hatékonyak lehetnek a sokféleségről való tudósítások tökéletesítésében és a kisebbségek munkapiaci helyzetének javításában, valamint a tájékozottság fokozásában és a minőség javításában a diverzitás közvetítésében.

Az újságírói szervezeteknek fontos szempontként kell kezelni a kisebbségek jelenlétét a munkaerőpiacon. Nem csak a kisebbségi foglalkoztatottak számát kell figyelembe venni, hanem biztosítani kell arányos képviselőtüket a szervezeti hierarchián belül is. www.ifj.org

„15 éve kezdtem el dolgozni a televízióban, mint roma újságíró és dokumentumfilm készítő. Ezalatt az idő alatt, kisebb sikerektől eltekintve, nap, mint nap meg kellett küzdenem a tudatlansággal. Bízom benne, hogy egy napon ez változni fog.” (Daróczi János, sikeres dokumentumfilm készítő, MTV)

Az új tehetség munkába lép

Segítse és képezze kisebbségi munkatársait.

- „A belső képzés alapvető minden újonnan belépő számára. Nagyon fontos, hogy legyenek folyamatos képzési programok a szervezethez csatlakozó új munkatársak számára. Így tanulhatnak a szervezetről és megszerezhetik a szükséges képesítést, kisebbségi témakörben is.” (A 2006 évi „Migráció és integráció, Európa nagy kihívása. Mi a média szerepe?” esseni konferencia ajánlásai.)
- 2000-ben az NPS létrehozott négy egyéves tréning programot tehetséges kisebbségi újságírók, producerek és műsorkészítők számára. A program nagyon sikeres, a képzésben részt vett személyek többsége most is a médiában dolgozik. Nagyon fontos a tehetségek azonosítása, figyelembe véve azt is, mennyire tudnak integrálódni a csoportba, mennyire fegyelmezett és motivált alkotók, hogy minden foglalkozáson részt vegyenek, és minél jobban kifejezzék magukat. Fontos a kéthetenkénti értékelés, fontos a résztvevők véleményének meghallgatása is. Minél inkább testreszabott a képzés, annál nagyobb sikerrel fogja biztosítani a tehetségek ragaszkodását az adott szervezethez.
- Nagyon fontos, hogy támogassuk a képzésben résztvevőket, amikor intézik belépésüket a szervezetbe. A BBC-nek helyi mentori programja van. (Lásd. 2. sz. mellékletet, mentori útmutató.)

„Annak alapján, amit végigcsináltam, elmondhatom, hogy mind a ketten profitálnak, a mentor és a gyakornok is, mindkét oldalon növekszik a tájékozottság és tudás. Ezen sokszor meglepődnek a mentorok, akik az elején azt hiszik, önzetlenül vállalják ezt a szerepet. Esetenként a gyakornok felvételre kerül, de általában a mentori feladatkör ellátása segít lerombolni bizonyos előítéleteket és kiépíteni a megértést.” (Rowzat Tayyebkhan, BBC Tréning és Fejlesztés)

- Minden évben a diverzitási egység a VRT-ben egy rendezvény keretein belül lehetőséget biztosít a kisebbségekhez tartozó személyeknek, hogy tapasztalatot szerezzenek a médiában. Az álláshirdetésekből az etnikai származású vagy sérült személyek külön biztatást kapnak, hogy jelentkezzenek, és az állást mind általános kisebbségi, mind speciális hálózatokon (szervezetek, weblapok) hirdetik meg. A betöltendő állások olyan területeken vannak, mint kutatás vagy szerkesztőségi produkciós asszisztens, az egyik fő TV-, rádiócsatorna, vagy online program stábjában. Ugyanakkor részt vehetnek a VRT belső képzésében olyan területeken, mint, például, montírozás, hangképzés, rádiós újságírás, stb. Az új belépőket kéthavonta értékeli producereink vagy újságíró mentorunk, akik referencia személyként szolgálnak a képzési periódus alatt.

- A finnországi **YLE Mundo** projekt, amelyet az EU ESF Egyenlő Jogok Programja finanszíroz, kétéves médiaoktatást és munkaképzési programot tartalmaz etnikai kisebbségekhez tartozó fiatalok számára; az átfogó cél az volt, hogy „elmozzák, sőt, el is töröljék a született finnek és a bevándorlók közötti határokat”. Az első képzés eredményeként, - amelyben 24 televíziós szakember vett részt, - egy patronálási és munkaképzési modell megalkotása volt, multikulturális csoport részére, valamint egy televíziós műsor is született, mivel a gyakornokoknak heti 10 perces műsorsávot is biztosítottak. A Mundo-projekt (2004-2007) sokat tett a diverzitás terén az YLE-ben és általában a finn médiában. Az ötletet más országok is alkalmazták. http://ec.europa.eu/employment_social/equal/practical-examples/employ-07-mundo_en.cfm
- 2005-ben a '**WDR-grenzenlos**' (WDR határok nélkül) projekt keretein belül bevándorló háttérrel rendelkező fiatal újságírókat mutattak be a WDR-nek és általában a műsorszolgáltatóknak. Azóta minden évben tíz tehetséges fiatal lehetőséget kap arra, hogy részt vegyen egy négyhetes gyakorlati kurzusban a WDR különböző részlegeiben, valamint kéthetes elméleti újságírói képzésben. Azon fiatal újságírók túlnyomó többsége, akik részt vettek a „WDR-grenzenlos” programban, ott is maradtak a műsorszolgáltatónál szabadúszónak vagy segédszerkesztőnek. Idei évtől a programot technikai szakmákkal bővítik. <http://www.grenzenlos2007.de/>
- A 2006 évi „**Migráció és integráció, Európa nagy kihívása. Mi a média szerepe?**” esseni konferencia idején létrehozták a **Boundless** (határtalan) elnevezésű nemzetközi újságírói programot. Az idén 20 fiatal újságírót választottak ki, akik egy multimédiás anyagon dolgoznak majd, melynek témája a 2008 évi Interkulturális Párbeszéd. A program célja a fiatal újságírók transznacionális és interkulturális ismereteinek fejlesztése, amivel hozzájárulhatnak a kultúrák közötti párbeszédhez. <http://www.integration-media.eu/>

10.

A haladás mértéke

Több ország törvényei lehetetlenné teszik, hogy megkülönböztessük a kisebbségi és a többségi személyeket bármilyen típusú kutatásban vagy statisztikában.

Azonban ez nem menthet fel bennünket az alól, hogy megpróbáljuk felmérni a műsorszolgáltató szervezetek által elért haladást vagy kitalálni a nézők véleményét.

Az egyetlen lehetőség, hogy meggyőződjünk róla, igenis történt haladás, az, hogy felmérjük a végeredményt a kitűzött célokhoz képest. Meg kell jelölni a célokat mind programokban, mind humán erőforrás területén, azokat rendszeres monitoring alatt kell tartani, évenkénti összefoglalóval.

Még ha nem is került még kidolgozásra egy tökéletes eszköz a kisebbségi nézők reakcióinak mérésére, léteznek minőségi eszközök és folyamatok, amelyek jelzik a trendeket és a szükségleteket.

„A megbeszéléseken kellemes dolgok hangzanak el, de azokat nem követi tett.” – az egyik Egyesült Királyság-béli televíziós producer (a „Nézd csak, ki beszél”-ből, Mukti Jain Campion)

Határozzuk meg a célokat és figyeljük meg az eredményeket

- A **BBC** célokat tűzött ki - megtámogatva számos kezdeményezéssel - annak érdekében, hogy biztosítsa a sokféleség megnyilvánulását a munkaerőben, valamint hozzájárulását a tartalom készítéséhez. A szervezet teljesítette és most felülvizsgálja azon célkitűzéseit, amelyek a fekete és etnikai kisebbségi, valamint a rokkant emberek képernyős megjelenítésére irányulnak. Vannak olyan humánpolitikai célkitűzések is, amelyeket 2007 decemberére kell elérni: 12,5% fekete és etnikai kisebbségi munkatárs a BBC teljes létszámában.
- Törvényi előírás, hogy az **NPS** televíziós műsorainak 20%-ának és rádiós műsorainak 25%-ának multikulturálisnak kell lennie. Ha nem érik el ezt a százalékarányt, a médiahatóságok elmarasztalják az NPS-t. A hollandiai közszolgálati műsorszolgáltató szervezetekben általában minden új műsorötletet megvizsgálunk olyan szempontból is, hogy mennyire multikulturális.
- A **Francia Televízió** értékelései alapvetően minőségiek, a 2004-ben indított pozitív akciót évente értékelik, a nézői fogadtatás felmérése mellett. Az eddig levont következtetések szerint a nézők észrevették a megtett erőfeszítéseket, de a nézők felének véleménye alapján általában a franciaországi televízió még mindig nem képviseli megfelelően a lakosságot.
- A **Francia Televízió** statisztikai kutatást folytat a munkahelyi csoportok sokféleségéről, hogy kiderítse, zavarja-e az etnikai származás a karriert. Franciaországban alkotmányellenesnek minősül mindennemű etnikai vagy földrajzi alapú diszkrimináció – legyen az negatív vagy pozitív – ennek felügyeleti szerve CNIL, a francia adatvédelmi hatóság.
- Az **Európai Média Monitoring Nap** kezdeményezője a **Több szín/online a Médiában** elnevezésű hálózat volt, melynek tagja néhány európai ország. Jelentések és módszertan: <http://www.multicultural.net/edmm/index/htm>
- A **VRT** Tanulmányi és Kutatási osztálya (együttműködve különböző flamand egyetemekkel) két évente monitoring tanulmányt készít, hogy megállapítsa, hogyan és mennyire voltak jelen a kisebbségek a különféle flamand televíziós csatornák műsoraiban (One, Canvas és Ketnet). Az eredményeket minden műsorkészítővel ismertetik, mind a VRT-n belül, mind azon kívül: sajtó, társadalmi szervezetek. Ezek

az eredmények hasznosak lehetnek, amikor új műsorokról és új műsorpolitikáról gondolkodnak.

- A „**Migránsok és a Média 2007**” c. tanulmányt közösen készítette az ARD és a ZDF, tartalma a németországi migránsok magatartására vonatkozott, és néhány fontos tényt állapított meg. Először is, a tanulmány kimutatta, hogy a migránsok napi rendszerességgel nézik a német televíziót. Ilyen értelemben a tanulmány megerősíti, hogy médiahasználati értelemben nem létezik egy „párhuzamos társadalom”, ezáltal megnyílik az útja a németországi bevándorlók sikeres integrációjának. Amint a tanulmányból kitűnik, a migránsok – elsősorban a törökök – származási országuk médiáját is figyelemmel kísérik, amely hídként szolgál származási kultúrájuk és nyelvük felé, de azt kevésbé figyelik, mint a német nyelvű programokat. Így még egyszer bebizonyosodott, hogy a jó német nyelvtudás előfeltétele a német média integrációs funkciójának. A migránsok hasonló skálán használják a televíziót, mint a német közönség, alapvetően szórakoztató eszközként. A közszolgálati média kevésbé jut el a migránsokhoz, mint a született németajkú lakossághoz, de tiszteletnek örvendő magas színvonala és megbízhatósága miatt.
- Az újságíróképző Robert C. Maynard intézet rendelkezik „**A valóság ellenőrzése**” web-alapú diagnosztikai eszközzel, melynek segítségével a hírszolgáltatók gyorsan és könnyen ellenőrizhetik forrásaik diverzitását és tudósításuk hitelességét.
<http://mendota.english.wisc.edu/~danky/realitychecks.pdf>
- A kisebbségi csoportok képviselőit rendszeresen meghívják, hogy részt vegyenek a **WDR** válogatott rádió és televíziós műsorainak monitoringjában. Egy ilyen csoportot meghívtak a „Wut” c. új WDR film vetítésére és vitájára; a film a németországi fiatal migránsok helyzetével foglalkozik, azon belül kiemelten az erőszakkal.
- A 2004-ben az YLE által létrehozott **Azonosság és Különbözőség** munkacsoport tevékenységei:
 - munkaebédek az egyes kisebbségi csoportok képviselőivel 2005-ben
 - tanulmány a kisebbségi csoportok elvárásaival a közszolgálat műsorszolgáltatóval szemben 2006-ban
 - esettanulmány szeminárium a kisebbségi tematikával foglalkozó szórakoztató TV sorozatokról 2006-ban.
- **NPS:** a multikulturális műsorok ugyanolyan minőségi és nézettségi monitoring tárgyai, mint az összes többi műsor. Minél nagyobb a multikulturális műsor célközönsége, annál inkább kerül fő műsoridőbe. Minél inkább specifikus vagy szűkebb közönségnek szól, annál távolabb kerül a fő műsoridőtől. Minden multikulturális programnak deklarálnia kell, kikhez szól és mekkora a várható közönsége. Az NPS egyre inkább szombat és vasárnap délután próbálja ki az új műsorokat.
- **BBC Angol Régiók** kifejlesztett egy házi adatbázis és szoftvert **A kisebbségek ábrázolása** címmel. Ez egy segédeszköz a producerek számára, hogy megállapítsák, mennyire jól láttatják műsoraikban a sokféleséget. A rendeltetése, hogy - más közönség- és műsorkutató eszközökkel együtt - rögzítse a megjelenés mennyiségét és minőségét. A tartalmat negyedévenként vizsgálják, két héten keresztül, hogy rövid

értékelést kapjanak a sokféleség vonatkozásában. A monitoring a következőkre összpontosít:

**A résztvevők szórása műsorszolgáltatási területen
a műsorokban részt vevők %:**

Férfi: Nő

Minden etnikai csoportból (ahogyan előírják a cenzus kategóriák)

Fogyatékkal élők

**Hogyan változnak ezek az arányok a műsorok műfaja szerint (sport, politika,
stb.)**

Keresztreferencia a három kategóriában.

A megjelenési idő hossza, rövid klip, hosszabb interjú vagy főszereplő

„Amit felmérték, azt meg is csinálták”

Diversipro, a kanadai diverzitási szakember röviden összefoglalta és más tanácsot is ad a sokféleség alkalmazására a szervezeten belül. <http://www.diversipro.com>

11.

A diverzitás kezelése

A kisebbségek mindig is részei voltak társadalmunknak, és ez így is marad. A média fontos szerepet játszik az integrációjukban, mivel biztosítják, hogy a kisebbségi közösségekhez kapcsolódó problémák, a migráció, a menekültek és a menedékjog igazságos és kiegyensúlyozott módon kerülnek bemutatásra, és tükrözi a pozitív hozzájárulásukat a társadalomhoz, továbbá megvédi őket a negatív sztereotípiáktól.

Hogyan változhatnak az attitűdök a médián belül? Ez csak úgy történhet meg, ha a felső vezetés ösztönzőleg hat a diverzitásra és ha pozitív értéként, illetve kreatív kihívásként kommunikáljuk. A kulturális kompetencia élvezzen prioritást és legyen feltétele az előreléptetésnek. Ez a szemléletmód „kötelező” jellegű a kérdés kezelésében.

De lehet, hogy a másik oldalról kell megközelítenünk a problémát és nem „büntetesként” kellene rá tekintenünk, amivel még tovább terheljük a dolgozókat. A „D” szó lassan negatív mellékjelentéssel bír.

Miért ne jelenthetne esélyt az innovatív gondolkodásra, az új ötletek, új nézőpontok befogadására, és ezáltal a nézettségünk növelésére? Elérkezett a pillanat, hogy újítsunk, növekedjünk, változtassunk műsorainkon és kitágítsuk a látókörünket.

Diverzitás politikák

Sok műsorszolgáltató szervezet felvett erre utaló paragrafusokat az alapító okiratába és működési szabályzatába, hogy hangsúlyozzák elkötelezettségüket.

Például:

- A **France Télévisions** vállalja, hogy minden képernyős megjelenésével, műsorával és a csatornáin megjelenő emberek, szemtanúk, színészek, riporterek, stb. által tükrözi a francia népesség sokszínűségét és javítja annak ábrázolását.
- **BBC**: A BBC elköteleződött, hogy mind az alkalmazottai, mind a televíziós, rádió és online megjelenésein keresztül bemutatja az egyesült királysági közönség változatosságát. Célja, hogy a modern Britannia népességét tükrözze – nem, kor, etnikai hovatartozás és kulturális különféleség, fogaték, vallás, szociális háttér, és szexuális orientáció tekintetében. A BBC közértéket hoz létre – többek között – az Egyesült Királyság nemzeteinek, régióinak és közösségeinek bemutatásával és azáltal, hogy képessé teszi az Egyesült Királyság közösségeit, hogy felismerjék mi a közös bennük és miben különböznek. A BBC társadalmi összetartást és toleranciát próbál elérni a kölcsönös megértés fokozásával.
Kivonat a BBC szabályzatából: <http://www.bbc.co.uk/info/policies/>
- **YLE**: támogatja és fenntartja a különböző népességi csoportok és egyéneinek az egyenlő elfogadását a közösségen belül. Tevékenységeivel az YLE megteremti azokat a feltételeket, amelyek által a diverzitás elfogadásra kerülhet Finnországban. A kisebbségek és különleges csoportok számára készült szolgáltatások, még a fő csatornák műsorain keresztül is, a vállalat alapvető értékeit közvetítik a nyilvánosság felé. Az YLE, mint munkahely, a jelenlegihez képest egyenlőbb esélyeket nyújt, toleránsabb, nem-diszkriminatív és multikulturálisabb lesz.
<http://www.yle.fi/fbc/palvelustrategiaENG.pdf>
- Az **SVT** létrehozott egy „Policy for ethnic and cultural diversity within SVT” elnevezésű etnikai és kulturális diverzitás politikát, amely a következőket tartalmazza: az SVT számára az etnikai és kulturális sokféleség azt jelenti, hogy műsorai és szolgáltatásai tükrözik azt a tényt, hogy Svédország népessége különféle etnikai és kulturális háttérű emberekből tevődik össze. Ez az SVT személyzeti összetételében is megnyilvánul. Az SVT-nél senki sem diszkriminálható etnikai hovatartozása, hitvallása vagy kulturális háttere alapján.
<https://svt.se/content/1/c6/32/42/79/policy2005.pdf>

Eredmények

Annak érdekében, hogy az imént említett szabályzatok ne csak üres szavak legyenek, évente felül kell vizsgálni és értékelni kell a gyakorlati kivitelezésüket - a tréningek, a munkaerő toborzás és a menedzsment eredményeit.

- 2007 júniusában a BBC kiadott egy sajtóközleményt: „A BBC igazgatósága egységesen úgy döntött, hogy a 2006/2007-es pénzügyi évre nézve nem veszik át a szerződésbe foglalt bónuszukat. Az igazgatók a BBC új előfizetési díj rendszerére hivatkoznak, ami komoly kihívás és szem előtt tartották ennek kihatásait a munkatársaikra. Azt is elfogadták, hogy bár a BBC fejlődött a sokszínűség tekintetében, a kitűzött határidőre még nem teljesítettek egyes kötelezettségvállalásokat a munkaerő számát illetően.
http://www.bbc.co.uk/pressreleases/stories/2007/06_june/26/bonuses.html
- A vezetőség a rendezvényeken, szemináriumokon és ünnepeken való részvételével is a sokszínűség kérdéseinek aktív támogatását fejezheti ki. Ha jelen van az igazgató, az alkalmazottak is nagyobb számmal jelennek meg; ezáltal új emberekkel ismerkednek meg, új műsorokat látnak, és tudatosabbá válnak a diverzitás problémáival és lehetőségeivel kapcsolatban.

Elemezzük, amit csinálunk

- A France Télévisions kiadott egy tanulmányt „Diversity Study” címen, amely különösen az – akár tudatos, akár tudatalatti – előítéleteket és a sztereotípiák hallgatólagos vagy nyilvánvaló használatát vizsgálja. Egy külső tanácsadó cég egyéni interjúkat folytatott a csoport vezetőivel és alkalmazottaival, hogy megállapítsa és elemezze a közös észrevételeket az új tréning igényekre, objektívabb toborzási módszerekre való tekintettel, hogy szélesebb körben is felvethessék a diverzitás kezelésének kérdéseit. Ennek eredményeként működési javaslatokat adnak át a vállalatnak.

A kulturális kompetencia élvezzen elsőbbséget és váljék az előrelépés alapvető feltételévé

- A WDR egy „Diversity Management” modul koncepcióját dolgozza ki, amely év végére a vezetőségi tréningek részét kell, hogy képezze.
- SVT: minden új vezetőnek kötelező tréningen kell részt vennie, melynek egy része a diverzitásról szól.
- A BBC kidolgozott egy a szerkesztőségi politikára vonatkozó online tréning modult, aminek része egy önkéntes kérdőív, melynek célja, hogy tudatosítsa a dolgozóknak a problémákat és az ezekkel kapcsolatos észleléseiket és előítéleteiket.

- A France Télévisions „Pluriel media” című EU Egyenlőségi Program kezdeményezésének célja, hogy növelje a tudatosságot, motiválja és felkészítse a humán erőforrás menedzsmentet, hogy tevékenységeik minden területén vegyék figyelembe a sokszínűséget. A tv alkalmazottai és a partnerek számára kiosztanak egy hét pontból álló „vademecum”-ot, ami arra ösztönöz, hogy a diverzitás jellegzetességeit integrálják minden projektjükbe.

Hogyan valósítsuk meg a sokszínűség célkitűzéseit

- Migráció és integráció, Európa nagy kihívása. Milyen szerepet játszik a média? A 2006-os Essen-i konferencia keretében szemináriumokat tartottak média szakértőkkel, melynek eredményeképpen egy javaslat lista született. (lásd III. Függelék, Essen-i javaslatok)
- A problémák kezelésére új részleget állítsunk fel vagy egy már létező osztályra bizzuk ezt a feladatot? Legyenek speciális műsorok kisebbségek számára vagy legyen a diverzitás az átfogó műsorstruktúra alkotórésze?

Természetesen vannak nemzetekre jellemző tényezők, amelyek befolyásolják a politikákat, de lássunk négy különböző módot a diverzitás kezelésére műsorszolgáltató szervezeteken belül:

„Ez nem vagy-vagy kérdése. Természetesen, legyen a diverzitás benne a műsorfolyam egészében, de legyenek célirányos műsorok is a kisebbségi nézőkről / -nek. Ettől ezek még nem gettóműsorok, hanem televízió mindenki számára.” (Inger Etzler, az SVT Multikulturális Központjának volt vezetője)

Speciális rétegműsorok a nemzeti kisebbségek számára

HRT Horvátország

A horvát médiatörvény előírja a kisebbségi műsorok gyártását és sugárzását az országos kisebbségek számára, de a HRT irányelveiben nincsen külön paragrafus, amely szabályozná a diverzitás kérdését. A kormánytól igényelhető támogatás, de jelenleg nincs ilyen élő szerződés.

A HRT még nagyon az elején jár a diverzitási struktúra megteremtésének. A vezetőség nyitott a diverzitás műsorok iránt, de inkább a minőségre, mintsem a mennyiségre fekteti a hangsúlyt.

A „Nemzeti kisebbségek, emigránsok és civil társadalom osztálya” egy az öt hírosztály közül, a riporterek és képernyős megjelenéseinek számát tekintve a legnagyobb.

Heti magazinokat és talkshow-kat gyárt a Horvátországban élő nemzeti kisebbségek, a külföldön élő horvátok, a fogyatékkal élők, az idősek és a háborúban részt vett népcsoportok számára, ezen kívül környezetvédő műsorok és dokumentumfilmek gyártásával is foglalkozik az említett témakörökben, és részt vesz a City Folk elnevezésű európai multikulturális dokumentumfilm csoportban is.

A hírosztályon belüli pozíciójából fakadóan az osztály bizonyos befolyással bír a napi hírműsorok napirendjére, de ez a befolyás elsősorban a többi osztály szerkesztőivel folytatott informális beszélgetéseken alapul.

A népesség kb. 7,4%-át képezik a nemzeti kisebbségek, az esti híradó 1,1%-ot szán rájuk a műsoridejéből. A kisebbségek képviselői elégedettek a speciális heti műsorokkal, de általánosságban nem elégedettek a képviselőikkel.

A HRT csak egyszer alkalmazott kisebbségi riportereket: a kormány 2004-ben adott támogatást fiatal, kisebbségi újságírók képzésére. A Nemzeti kisebbségek, emigránsok és civil társadalom osztálya négy szemináriumot tartott 30 fiatal részére, 15 kisebbségi csoportból. Hetüket később szabadúszóként alkalmazták. Míg a kisebbségi osztályon elfogadták őket, addig a többi osztály eleinte „politikailag beépített” munkatársakként tekintett rájuk. Csak bizonyos idő elteltével fogadták el őket, különösen miután elismerték őket fordítóként és közvetítőként a kisebbségi közösségek felé.

„Diverzitás cella vagy diverzitás iroda”: VRT, France Télévisions, BBC

VRT

A flamand VRT 2003-ban bevezette a „Charter for Diversity”-t, ami a „diversity cell” elnevezésű intézmény alapjául szolgált. Diverzitási politikájukra a top-down folyamat a jellemző (felülről lefelé irányuló) és bár a vezetőség támogatja, alkalmazása nem kötelező.

A „diversity cell” két főből áll. Hálózatot építenek ki kisebbségi egyesületekkel, ifjúsági szervezetekkel és az interkulturális médiával, egyrészt tehetségkutatás céljából, másrészt, hogy lehetséges partnereket találjanak a műsorokban való részvételre. Eszközük a pozitív akció – és nem a pozitív diszkrimináció vagy kvóták alkalmazása. Ezen kívül tudatosság növelő és diverzitás tréningeket kezdeményeznek a kollegák számára és rendelkezésükre bocsátják kisebbségi szakértők elérhetőségeit. A diverzitás politikának nincsen közvetlen kihatása a műsортartalomra, de a „diversity cell” tanácsot ad a műsorkészítőknek, hogy a sokféleség problémáit kezelő tartalmak mi módon szerepeljenek az általános műsorokban.

Belgiumban nem engedélyezett a népcsoportok nyilvántartása és megfigyelése a közönségkutatásban. Ez a kategória csak önkéntesekkel vizsgálható, így még nem mérték fel, hogy a diverzitás politika hogyan hat a hírek összeállítására.

A VRT 2004-ben készítette az első nagyszabású tanulmányt, amely felmérte, hogy külföldi származású lakosok mi módon és milyen gyakorisággal kerülnek képernyőre a fő flamand televíziós csatornákon, beleértve a kereskedelmi adókat is. A kutatás eredményei alapján javaslatokkal látták el a műsorkészítőket és szerkesztőket, valamint kidolgoztak egy eszköztárat, amelynek segítségével a jövőben mérhetővé válik a diverzitás megjelenése a műsorokban.

France Télévisions

Az EU 2000-ben a 2000/43/ET tanácsi irányelvvel életbe léptette a pozitív akció irányelvét (5. paragrafus). A francia kormány, következképpen végrehajtotta a javaslatokat és megváltoztatta a jogszabályokat. 2004-ben a France Télévisions bevezette a „Positive Action Plan for Integration” (P.A.P.I.) elnevezésű akciótervet. Azért hozták létre, mert a francia nép sokféleségét nem korhűen ábrázolta a köztvé, és mert a franciaországi kisebbségek nagyobb egyenlőséget vártak el és igazságosabb megjelenést, jobb képviseletet, etnikai, szociális és kulturális sokféleségük láthatóbb kifejezését követelték. Felszínes változtatások helyett úgy döntöttek, hogy egy központosított terv alapján növelik az integrációt és diverzitást.

A 2004 és 2009 között futó terv kulcsfontosságú pontjai: módszerek bevezetése a nagyobb diverzitás megjelenésére a műsorokban és a humán erőforrásban illetve a hozzáállás megreformálása egy etikusabb álláspont irányába.

A P.A.P.I. létrehozásának egyik kulcsfontosságú eszközeként a France Télévisions a Radio France International és az egyéb nemzeti és nemzetközi intézmények, valamint az Európai Szociális Alap közötti kooperációban alkalmazza a „Pluriel Media”-t.¹ A projekt célja, hogy mások elfogadására bátorítson és hogy megtanítsa az embereket „együtt / egymással élni”. Része egy tanulmány a France Télévisions-on belüli diverzitásról, egy vezetői tréning a sokféleség kezelésére, egy interkulturális tréning újságírók számára és egy tréning a francia televíziónál dolgozó fiatal kisebbségi származású médiaszakemberek számára. A France Télévisions módszereiről azóta más franciaországi cégek is mintát vettek.

Az Integráció és Diverzitás osztály vezetője közvetlenül a France Télévisions elnökének és CEO-jának tartozik beszámolási kötelezettséggel és felügyeli a P.A.P.I.-t. Negyedévente számol be az elért fejlődésről és a kezelendő problémákról a következő témakörökben: műsortartalom és témák, a diverzitás képernyős megjelenése, tréningek és munkaerő toborzás, szimpóziumok, vitafórumok, szemináriumok és különféle viták szervezése a gondolkodásmód megváltoztatásának érdekében.

BBC

A BBC² elköteleződött, hogy tükrözi az Egyesült Királyság diverzitását és mindenki számára elérhetővé teszi szolgáltatásait. Ez vonatkozik mind a tv, rádió és online megjelenésekre, mind az alkalmazottaira. A BBC az élen jár ezen a területen, diverzitás politikája jól illeszkedik a vállalati struktúrába. Számos kezdeményezésük van új kreatív tehetségek felkutatására, a „BBC Talent”-től kezdve a „Writersroom”-on át, amelyek prioritizálják a sokféleséget. Off-air viszonylatban a BBC elérte kitűzött célját, miszerint 2003 végére a személyzet 10%-a etnikai kisebbségi háttérű legyen, és 2007 végére 12,5%-ot tűztek ki új célul. Nemrégiben bejelentették, hogy ezt az arányt nem érik el, emiatt a

¹ https://equal.cec.eu.int/equal/jsp/dpComplete.jsp?cip=FR&national=NAT-2004-41787#national_partner_41787405201

² <http://www.bbc.co.uk/info/policies/diversity.shtml>

felsővezetőség tagjai, pl. az igazgatótanács, lemondanak az éves bónuszukról. A BBC „Diversity Centre” elnevezésű központja 1999-ben jött létre és jelen pillanatban nyolc tagot foglalkoztat. A faji esélyegyenlőségi programon („Race Equality Scheme”) kívül a fogyatékkal élők és nemi esélyegyenlőségi programok is léteznek a BBC-nél. Az egyenlő esély és diverzitás megközelítések megférnek egymás mellett.

A BBC régóta példakép számos EBU tag közszolgálati műsorszolgáltató számára.

A Diverzitás Központ (Diversity Centre) széleskörű kutatást folytatott a kisebbségi közösségekről és ezt az intraneten elérhetővé tette a BBC személyzete számára. Nemrégiben létrehozott egy kalauzt új bevándorlóknak, mint pl. a menedékkjogot kérőknek és Kelet-Európaiaknak. A kalauz alapvető tényeket és számadatokat tartalmaz minden közösségről, pl: közösségi helyszínek, nyelvek, vallások, új trendek. Ezen kívül hasznos elérhetőségek is találhatóak benne és BBC-s műsorkészítők és egyéb érdeklődők számára forrásanyagként szánták. A BBC rendszeresen végez felméréseket a kisebbségek fő műsoridős megjelenítéséről regionális és országos szinten. A legutóbbi hálózati felmérést 2007-ben végezték. Tartalmazta az etnikai kisebbségek képviselőit általánosságban, továbbá a fogyatékkal élők és a nemi hovatartozás kategóriákat. A kalauz nem tartalmaz külön lebontást etnikai csoport eredetre, de az egyik rész összehasonlította a karib, az afro-amerikai, az indiai szubkontinens és a kínai származásúak arányát.

A BBC Television 2006-ban kinevezte első „Editorial Executive, Diversity, BBC Vision” titulussal rendelkező szerkesztőségi vezető munkatársát, akinek feladata, hogy felügyelje, hogyan képviselik a közönséget a BBC tv csatornáin. Ez a diverzitás politika a mainstreaming-re és megközelítési normákra összpontosít. Ez a megközelítés összhangban van a közszolgálati műsorszolgáltatás fogyasztó központú megközelítésével, amely a piac hatására és a kereskedelmi műsorszolgáltatók nyomására alakult ki.

Rétegműsoroktól a multikulturális központig

Svéd Televízió (SVT)

Az SVT a svéd törvények alapján határozta meg irányelveit. A felsővezetőség elköteleződésével központi szintűre emelték politikájuk végrehajtását. Az SVT-nek minden évben beszámolót kell benyújtania a svéd műsorszolgáltatók bizottságának (Swedish Broadcasting Commission) „Multikulturális Svédország” címen.

A Svéd Televízió helyzete tükrözi a fejlődést más közszolgálati cégeknél is. Az SVT egy rétegműsor (Mosaik) gyártásától egy multikulturális központ létrehozása felé haladt – ez a folyamat majdnem három évig tartott.

A Multikulturális Központ 2006-ig állt fenn és saját költségvetése volt. Különleges irányelveket dolgozott ki az etnikai és kulturális sokféleségre való tekintettel.³

A központ a vezetőket, döntéshozókat és műsorkészítőket, valamint a HR részlegeket szólította meg és szemináriumokat szervezett annak érdekében, hogy az SVT-t érhetővé és népszerűvé tegye a nézők körében, továbbá speciális igényekre adott választ.

³ <http://www.svt.se/content/1/c6/32/42/79/policy2006.pdf>

Az SVT gyártási szerződéseik kikötötték, hogy a műsorok tükrözzék a svéd társadalom etnikai összetételét. Svédország népességének 22,2%-a külföldi származású állampolgár. 2004-ben különleges követelményeket állítottak fel bizonyos műsorokkal szemben, mint például:

- legalább legyen egy nem svéd származású műsorvezető
- a színészek legalább 20%-ának legyen bevándorlói háttere
- a képernyőn megjelenő gyermekek legalább 25%-ának legyen bevándorlói háttere.

2006 óta egy új fejlesztési részleg foglalkozik a diverzitás kérdéseivel, a Vállalati Szociális Felelősség (Corporate Social Responsibility) intézményére alapozva. A fogyatékkal élők problémáin és a diverzitáson van a hangsúly, és kevésbé az etnikai és kulturális gyökereken. A diverzitás politika beiktatását a HR osztály központilag felügyeli, míg alkalmazását az egyes osztályok és régiók viszik véghez.

A tartalomstratégia említést tesz arról, hogy az SVT-nek többek között több olyan műsort kell gyártania, amelyek a társadalmi rések betöltésére alkalmasak, továbbá empatikusabb és „inkluzívabb” tartalommal bírnak. A műsoroknak különböző módon kell tükrözniük a svédországi sokszínűséget.

Az új rendszer bevonja a munkába a humán erőforrást, a munkahelyi környezetet, a fenntartható környezetet, a műsorfejlesztést és diverzitást minden szektort átjárva. Egy másik fontos feladat a hálózatok létrehozása a cégen belül és kívül. Az új részleg kihívásai: 1. a műsorkészítés és a HR stratégiák összekötése; 2. a népesség méltányos ábrázolása a tv-műsorokban korra, nemre, szexuális orientációra, fogyatéokra, etnikai és kulturális diverzitásra való tekintettel; 3. a diverzitás gondolkodásmódjának elsajátítása.

A multikulturális és diverzitás központoktól az általános diverzitás politikáig

Hollandia - Netherlands Public Broadcasting (NPO)

Az NPO a hollandiai közszolgálati műsorszolgáltatók ernyőszervezete. A független NPS kisebbségi csatorna mellett Hollandiában számos iszlám, hindu, buddhista, zsidó és humanista műsorszolgáltató sugároz heti tv és rádió műsorsávokban.

Az NPO fejlődése a „Meer van Anders” Multikulturális Központtal kezdődött (2000-2003), majd ezt követte a „Centre for Portrayal and Diversity” Bemutatás és Diverzitás Központ (2003-2004) és egy általános diverzitás politika az NPO Médiapolitika osztálya által. A politika célja a diverzitás növelése az NPO műsoraiban és alkalmazottai körében. 2006 decembere óta az NPO prioritásként kezeli a diverzitást. A vezetőség alapított egy diverzitás munkacsoportot, amely vezérfonalat ad a diverzitás megvalósításához mind vállalati szabályzati, mind műsoros szinten. Az új formátumok értékelésekor és a három fő tv csatorna műsortervének összeállításakor a diverzitás az egyik megfelelési kritérium. Az NPO jelenleg egy teljesítmény szerződésről tárgyal a kormánnyal, melynek diverzitás célok is részét képezik.

2006-ban az NPO 1,5 millió EUR-t adott tartalomelemzésre és folyamatos közönségkutatásra a négy legnagyobb kisebbségi csoporton belül, a diverzitás vizsgálására a műsorokat és a nézők észleléseit tekintve. Létrehoztak egy eszközt a

közönségkutatásra, az ún. minőség térképet („quality map”), amely a válaszadók különböző műfajú televízió műsorok értékelésének az eredménye. Külföldi műsorszolgáltatók is érdeklődést mutattak a módszer iránt.

Kisebbségi osztálytól a „Diverzitás és multikulturális műsorok” különítményéig (NPS)

AZ NPS egy holland közszolgálati műsorszolgáltató, amely a kormány megbízásából televíziós műsoridejének 20%-át és rádiós műsoridejének 25%-át multikulturális műsoroknak szenteli. Az elmúlt 10 év alatt megbízása a kisebbségekkel kisebbségek számára készített műsoroktól az innovatív interkulturális műsorokig terjedt, mint pl. a „Sisters of Halal”, „PREMtime” és „Raymann is Late”. Manapság az NPS-nek külön multikulturális projektcsoportja vagy különítménye van, amely műsorokat készít, tréningeket szervez és diverzitás projekteket kezdeményez a vállalaton belül.

Adjuk át az információt és a legjobb gyakorlatot

- **BBC English Regions:** minden régióban kineveztek „Diverzitás bajnokokat” (diversity champions). Ők a rádió és a tévé felsővezetői közül kerülnek ki, így hatalmuk van akciók bevezetésére és működőképessé tételére. Háromhavonta találkoznak az England Diversity Group meeting keretében, melynek elnökségét a Controller BBC English Regions látja el. A találkozók célja az információ megosztás és a legjobb gyakorlat elsajátítása egymástól való tanulás által.
- **Az EBU kulturális diverzitás honlapja:** itt található a Diversity Toolkit letölthető pdf formátumban, valamint innen megrendelhető DVD-n is. Évente frissítik a gyakorlati részeket. http://www.ebu.ch/en/union/under_banners/culturaldiversity.php

Biztosítsuk az ingyenes hozzáférést műsorainkhoz minden technológiai platformon. Egyre több migráns néző online felhasználó.

- **NPS:** minden multikulturális műsornak van aktív internet oldala. Multikulturális portálunk is van az interneten. Az internet a kisebbségi nézőkkel való kapcsolattartás fontos eszköze.
- **VRT:** a második és harmadik generációs migráns fiatalok gyakori nézői a VRT-nek. A legutóbbi felmérések szerint ezek a fiatalok többet néznek minket, mint az ún. „allochtoon” fiatalok, akiknek legalább egy szülője külföldön született. Számukra a VRT fontos információforrás a különleges társadalmi helyzetük miatt.
- **SVT:** a „Lilla Aktuellt” egy ifjúsági hírműsor. Stephan, az egyik bemondó, nem svédországi születésű és jól ismert a fiatal nézők körében, mert korábban az egyik legnézettebb gyermekműsor műsorvezetője volt az SVT-n. Amolyan gyermekek ombudsmanja és a gyerekek írhatnak neki az SVT honlapján keresztül.

Ne felejtsük el megünnepelni a sikereinket.

A legjobb diverzitás műsorokért adott tv és rádiódíjak segítenek a műsorok népszerűsítésében.

1996-ban létrehoztak egy új európai média díjat az egyenlőségért és toleranciáért, a **Prix Iris**-t, amely a tv fikció / nem fikció kategóriákban az európai országok társadalmainak multikulturális szempontjaival foglalkozó műsorokat díjazza. A Prix Iris legfőbb célja, hogy javítsa a multikulturális televízió műsorok minőségét és fórumot biztosítson a műsorok megvitatására a műsorkészítőkkel. 2000-ben a Prix Iris egyesült a Prix Europa-val és azóta évente több, mint 100 műsört nyújtanak be az európai delegátusokból álló zsűrinek.

<http://www.omroep.nl/nps/prixiris/news.html>

Civis Media Prize for integration and cultural diversity: szervezője a Civis Média Alapítvány, European Television Prize, German Television Prize és Civis Radio Prize kategóriákban ítélik oda.

http://www.wdr.de/tv/civis/index2_en.phtml

Az Egyesült Királysági **Bizottság a Faji Egyenlőségért** (Commission for Racial Equality, CRE) megalapította a „Race in the Media” (RIMA) díjat. Célja a faji diszkrimináció, a rasszizmus és xenofóbia leküzdése, továbbá a különböző háttérű egyének és közösségek közötti jó kapcsolatot ösztönzése, a média segítése az olyan országok bemutatásában, ahol a diverzitás jelen van és az integráció közös törekvés, és a média hozzáférhetőbbé és fontosabbá tétele a különböző háttérrel rendelkező emberek számára.

<http://www.rima.org.uk/rima2006/introducing.html>

Az **SVT**-nek saját díja van, a **Prix Mosaik**, amelyet olyan egyének kapnak, akik támogatták az etnikai és kulturális diverzitást és műsoraikkal vagy egyéb munkájukkal hozzájárultak a multikulturális perspektívához.

Az **RTE** támogatója az írországi **MAMA AWARDS** elnevezésű multikulturális média díjnak.

A 2001 óta kiosztott „**Juliane Bartel**” díj a nők sokszínű szerepét a mai médiában realisztikus stílusban bemutató újságírást jutalmazza. Megkérdőjelezi a sztereotípiákat és számításba veszi a diverzitás szempontjait. 2007-ben két török fiatal nő nyerte a díjat.

http://www.niedersachsen.de/master/C18089928_N15725492_L20_DO_1198

12. Függelék

Munkaerő toborzás

Fontos lépések a Svédországban az EU EQUAL partnerségével létrehozott FAIR (Future Adapted Inclusive Recruitment) folyamatban:

Munkahelyi klíma / vállalati kultúra

Munkahelyi értékek, hozzáállás, írott és íratlan szabályok elemzése, hogy biztosítsuk a kisebbségi csoportokból kikerülő (akár nemi hovatartozás, etnikai származás, migráció vagy fogyatékek tekintetében) új belépők iránti szívélyes fogadtatást.

Hatáskör profilok / munkaköri leírás

Egy a fő osztályokból és hivatásokból kikerülő reprezentatív csoport dolgozzon ki egy nem-diszkriminatív hatáskör profilt, amely meghatározza a felelősségi köröket. Életkor, nem, etnikai hovatartozás, stb. tekintetében legyen sokszínű. A vállalat jövőbeli igényeire helyezze a hangsúlyt és tartalmazzon a műveltség, tudás, tapasztalat, személyes hozzáállások, képességek és szakértelem kategóriákat.

A keresett személyi képességek leírása

A kiválasztást végző csoport a fenti hatásköri profil alapján adjon egy leírást, hogy milyen jellemzőkkel rendelkezzen a keresett munkaerő. Csak olyan szempontok szerepeljenek, amelyek a munkához szükségesek. Tisztázzuk, hogy mely tulajdonságok alapvetőek és melyek jelentenek előnyt.

A profil szempontjából fontosak a személyes attitűdök, képességek és a szakértelem. A leírásban használt kifejezéseket definiáljuk és kommunikáljuk a vállalaton belül, hogy mindenki számára érthetővé váljanak. Az interjúk során a pályázók valós tapasztalataik példáján mutassák be a szükséges képességeiket.

Definíció példák:

Kulturális tudatosság: a különbségek / sokféleség értékelése, és annak megértése, hogy a kulturális háttér és egy csoporthoz való tartozás mi módon befolyásol magunkat és másokat; kellő tudatosság döntések és cselekedetek végrehajtásakor.

Együttműködési készség: jó együttműködés másokkal, figyelmesség és rugalmasság a másokkal való kapcsolatokban, konfliktusok kommunikációja és megoldása konstruktív módon.

Munkaköri toborzási csatornák

Hirdetésen keresztül a munkaköri és személyleírással. Használjunk nyitott csatornákat és különféle médiumokat.

Jelentkezési lap

Hatékonyága mellett lehetővé teszi azt is, hogy minden pályázó egyforma tájékoztatást kapjon az alkalmazó igényeiről. Ez igazságos és egyenlő bánásmód és csökkenti a „gut feelings” és személyes szimpátia befolyását.

Shortlist

Személyiségi jegyekről készített lista alapján válasszuk ki az interjúra behívott pályázókat.

Alapinterjú

Az interjúkat a személyiségi jegyekre utaló központi kérdésekre alapozzuk. Előre döntsük el, hogy a különböző szempontok milyen súlyt kapjanak. Jelentéktelen vagy spontán, pl. hobbikra, hasonló közös ismerősökre utaló kérdések nem engedélyezettek, amelyek befolyásolhatják a pályázó értékelését. Az interjú jelentős része a pályázóra és az elvárt hozzáállásokra, képességekre és szakképzettségére összpontosítson.

Példák a kulturális tudatossággal kapcsolatos kérdésekre:

- Kapcsolatban áll-e más etnikai vagy kulturális származású emberekkel a munkája során vagy szabadidejében?
- Volt-e már kapcsolata más csoportokkal vagy szubkultúrákkal, mint pl. homoszexuális vagy ifjúsági csoportokkal? Ha igen, akkor milyen módon és mit tanult belőle?
- Említsen meg olyan munkahelyi szituációt, ahol a kulturális különbségek különös fontossággal bírtak. Mi történt? Hogyan cselekedett? Mi lett az eredmény?
- Ez a tapasztalat befolyásolta-e a későbbi cselekedeteit hasonló helyzetekben? Mi történt? Hogyan cselekedett? Mi lett az eredmény?
- A diverzitás kezelése egyes felfogások szerint azt jelenti, hogy mindenkit egyformán kezelünk. Ön egyetért ezzel vagy inkább úgy gondolja, hogy bizonyos helyzetekben az egyéni érdekeket kell figyelembe venni?

Példák az együttműködési képességgel kapcsolatos kérdésekre:

- Jelenlegi helyzetében Ön tagja egy munkacsoportnak? Mi a pozíciója ebben a csoportban? A csoporton belül hogyan függenek egymástól?
- Véleménye szerint mik az előnyei és hátrányai a másokkal való közös munkának?

- Szoktak Öntől tanácsot kérni? Mivel kapcsolatban? Mit gondol, miért fordulnak Önhöz?
- Említsen egy olyan esetet, amikor nem értett egyet egy másik személlyel. Mi történt? Mi lett az eredmény / végkifejlet?
- Tehetett-e volna valamit annak érdekében, hogy jobb legyen az eredmény?

Végző kiválasztás

Hasonlítsuk össze a pályázókat a személyleírással.

Test

Válasszunk egy eszközt, amely az aktuális pozíció tesztelésére alkalmas.

Referenciák ellenőrzése

Az elvárt kompetenciákra összpontosítsunk.

Vezérelvek sikeres mentorprogramhoz

1. Átlátható tervezés

Mi a terv célja? Érthetőek és összpontosítottak-e a célok? A megértés és elfogadás alapvető problémáit célozza meg a terv?

Kit szólít meg a projekt? Milyen tréning/előkészítés szükséges? Mik a mentor elvárásai – milyen képességeket fog fejleszteni, mennyi időt kell erre szánnia? Hogyan értékelik majd a projektet?

2. Szerződések

A szerződés egyértelműen tartalmazza a résztvevő felek – a szervezet, a mentor és a tréningrésztvevők - elvárásait és kötelezettségeit.

3. Illeszkedés

Hogyan illenek össze a mentorok? Vegyük figyelembe az érdeklődési köröket, hobbit és ambíciókat. Világosan megszabták a kapcsolat határait? A mentor biztosítson teret a bizalmas beszélgetésnek és az érzelmek kimutatásának, de mindig szakmai kereteken belül. Van-e legalább két támogató jellegű csoportos esemény a kapcsolat elején, mint pl. egy informális ebéd vagy székházlátogatás?

4. Lendület

Legyen egy nagy durranás a program elején. Próbáljuk megérteni, hogy az alkalmazottak miért szeretnék részt venni és használjuk fel ezeket az üzeneteket.

Biztosítsuk a mentor és tréningrésztvevő találkozásának rendszeres lehetőségét. Egy a program felénél tartott felkészítő és kommunikációs tanfolyamnak köszönhetően a mentorok új készségekre tehetnek szert és visszaigazolást kaphatnak a projektről. A szervező rendszeresen hívja fel a mentort, hogy ellenőrizze, minden rendben zajlik-e.

Milyen lehetőségei vannak a felek támogatására, ha valami félresikerülne?

5. Partnerségek

Kapcsolat az oktatási és civil önkéntes szektorhoz, ami segíthet a tréning és az értékelés lebonyolításában. Bizonyos esetekben további támogatáshoz juttathatják a projektet.

6. Ünneplés / a fórum biztosítása

A siker ünneplése másokkal mindig jó dolog és fontos, főleg ha a médiával történik. Ez egy fórumot adhat a tartalom bemutatásának vagy kreativitásnak.

**„Migráció és integráció, Európa nagy kihívása. Milyen szerepet játszik a média?”
(Essen, 2006 novemberében)**

A munkacsoportok javaslatai:

Általános megjegyzések

- A közszolgálati műsorszolgáltatás fontos szerepet játszik az integrációban. Közös viszonyítási pontokra és szabványokra van szükség. A közmédia kötelezze el magát, hogy önértékelő beszámolót készítenek a diverzitás politikáikról, amelyet Párizsban bemutatnak, ezáltal bevezetve egy éves beszámolási gyakorlatot.
- A kulturális sokféleséget pozitív értéként és kreatív kihívásként kommunikáljuk. Kerüljön be a szervezeti működési szabályzatokba és okiratokba.
- Fontos az igazgatói tanács elköteleződése. A felsővezetőség ösztönzőleg hasson a diverzitásra.
- Minden lehetséges technikai platformon biztosítani kell a közmédiához való szabad hozzáférést mindenki számára. A közmédia ingyenes online tartalmat biztosítson a közönsége számára és ne korlátozza azt. A fiatal bevándorlók egyre gyakrabban használják az online kínálatot.
- Több kutatás, több összehasonlító eredmény, jobb koordináció, több beszámoló három szektorban: a migránsok képviseletéről, a migránsok média használati szokásairól, rendszeres beszámolók a sokféleségről, a humán erőforrás területéről. A különböző kutatási projektek szabványosítása szükséges.

Tréning és munkaerő toborzás

- A tréningképzés, toborzás és menedzsment alapvető kérdések. Ezeket évente felül kell vizsgálni, különben nem működhetnek jól. Minden EBU tagot arra ösztönöznek, hogy a diverzitás terén szerzett tapasztalataikat építsék be éves beszámolóikba, a különleges események, mint pl. tréning programok kiemelésével.
- Fontos, hogy a teljes személyzet kapjon interkulturális kompetencia tréninget, de különösen a középvezetőség.
- Minden új dolgozó számára fontos egy bevezető tréning, amely által tanulnak a vállalatról és ellátják őket a szükséges képességekkel, beleértve a diverzitásra vonatkozókat is.
- Kapcsolatrendszerek kiépítése a médiavállalatok és a közösségi média között munkaerő toborzás céljából. Nem elég csak a hagyományos álláshirdetésekre hagyatkozni, használjuk a helyi és közösségi médiát és hálózatokat.

- Hozzunk létre speciális tréning programokat újságíró iskolákkal közösen (szerződés-kötés vállalatok és iskolák között).

Műsorok

- A hír- és hírháttér műsorok ne a negatív sztorikat részesítsék előnyben; az integrációnak vannak pozitív példái is. Fontos, hogy a közmédia pozitív szerepmodelleket mutasson be és „diverzitás hősokeket” nevezzen ki (lásd Boris Bergant projektjavaslatát: „Heroes of diversity”).
- Legyenek tanfolyamok fiatal tehetséges színészek, producerek és rendezők számára. Fontos, hogy a mainstream műsorok a mindennapi életet tükrözzék. Az etnikai kisebbségi munkatársak különféle szerepeket töltsenek be, ne csak a sztereotípiáknak megfelelőket.
- Az EBU műsorkészítői területén jobb együttműködésre van szükség az újságírók, főleg a fiatal újságírók között. Ez hasznos lenne az interkulturális képességek és tudás fejlesztésében (lásd a „Boundless” csereprogramot, a WDR, az EBU, a COPEAM, az UNESCO, az Anna Lindh Alapítvány és a France Télévisions részvételével).
- A közszolgálati médiumok számára készült európai „Diversity Toolkit” Párizsban kerül bemutatásra. Központi szerepet kapnak a hír és hírháttér műsorok, hogy segítsék a műsorkészítőket és a vezetőséget a diverzitás kérdéseinek kezelésében.
- Az Essen-ben kezdeményezett folyamat alkalmazásához állandó koordináció szükséges, ebben az EBU aktívan részt vállal. A koordinációt egy az EBU, az EU és az UNESCO tagjaiból álló felügyelő bizottság támogatja.

4. Függelék

Támogatók

Európai Műsorszolgáltatók Szövetsége (European Broadcasting Union, EBU)

Az EBU a világ legnagyobb közszolgálati műsorszolgáltatókat tömörítő szövetsége (73 aktív és 43 társult tagja van). Segíti tagjait a legmagasabb minőségi szintű műsorok készítésében. Ezenkívül technikai, működési és jogi tanácsadást nyújt, továbbá koordinálja az egyre növekvő tv, rádió és online tartalom kínálatot.

Az EBU számos nemzetközi televíziós koprodukcióval járul hozzá az interkulturális párbeszédhez, így például az Intercultural Diversity Group (Interkulturális Diverzitás Csoport) munkájával vagy a Prix Europa-val közösen szervezett Radio Day of European Cultures (Európai Kultúrák Rádiónapja) elnevezésű eseménnyel.

További információ: www.ebu.ch

Avril Mahon Roberts, Kommunikációs Igazgató, EBU

e-mail: mahon-roberts@ebu.ch

A **Eurovision Intercultural & Diversity Group (IDG)** összehozza a diverzitás kérdéseivel foglalkozó vezetőket, kisebbségi műsorokat gyártó producereket az EBU tagszervezeteiből. A csoport évente kétszer ülésezik és fő céljai a következők:

- műsoros anyagok cseréje a kisebbségi műsorok és magazinok terén
- kapcsolatok és tapasztalatok megosztása
- tagok tájékoztatása a már meglévő projektekről
- új koprodukciók megvitatása, kezdeményezése és kivitelezése

A csoport által létrehozott koprodukciók:

a hosszú ideje létező „City Folk” sorozat, amely évről évre színes körképet ad az európai városokban élő emberekről; az „Inside offside” című műsor multikulturális focicsapatokról szól, a nemrégiben indított „Islam in Europe” pedig a muszlimok életét mutatja be napjaink Európájában. Ezek a sorozatok úgy jönnek létre, hogy minden résztvevő televízió saját költségére legyárt egy epizódot és a többi részt ingyen megkapja. A filmek egységes stílusáért egy kinevezett executive producer felel. Az ilyen jellegű műsorgyűjtemények igazi európai szerkesztőségi együttműködést eredményeznek, továbbá sok műsört alacsony gyártási költségért.

Tovább információ:

duret@ebu.ch

**Európai Szociális Alap (European Social Fund, ESF)
Európai Bizottság Foglalkoztatási és Esélyegyenlőségi Igazgatósága, Brüsszel**

Tel. +32 2 299 11 11

www.ec.europa.eu

A jelen eszköztár és az ennek eredményeként létrejött tréningek a műsorszolgáltatók és az Európai Szociális Alap „EQUAL” elnevezésű esélyegyenlőségi kezdeményezése alapján levont tanulságokat összegzik. - a laboratory to new ideas to the European Employment Strategy and social inclusion process. Az EQUAL missziója egy „inkluzívabb” munkakörnyezet támogatása és a nemi, faji, etnikai, vallási, fogyatékon, életkoron vagy szexuális orientáción alapuló diszkrimináció és kizárás elleni harc. Az Európai Szociális Alap (ESF) egy EU-s támogatási lehetőség, olyan fontos politikák számára, mint pl. a „több és jobb munkahely létrehozása”. Azért hozták létre, hogy csökkentsék a jólét és életszínvonalon belüli különbségeket az EU tagországok és régiók között, ezáltal elősegíti a gazdasági és szociális kohéziót. A tréningek a svéd ESF Tanács kezdeményezésére és az ír és finn hatóságok támogatásával jöttek létre.

The Swedish ESF Council

Box 47141

SE-100 74 Stockholm

Platform koordinátor	Johannes Wikman	johannes.wikman@esf.se
Projekt tanácsadó	Jacob Schulze	jacob.schulze@faceurope.se
Szerkesztőségi tanácsadó	Matthew Salisbury	matthew.salisbury@salisburyward.co.uk

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA)

<http://fra.europa.eu>

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) az EU független szerve. Fő feladata az alapjogi szaktanácsadás az EU és 27 tagországa számára az európai közösségi jog végrehajtásában.

A bécsi székhelyű FRA munkája szorosan kapcsolódik a korábbi Rasszizmus Monitoring Centrumhoz (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia EUMC). Az FRA évente kiad egy beszámolót az alapjogokról az EU-ban és a kutatásaira és felméréseire alapozott tematikus beszámolókat.

Az EBU-val és az ESF-el való együttműködés az ügynökség (majd az EUMC) által szervezett 2006-os médiakonferencián kidolgozott javaslatok eredménye. A „dán képregény ügy” kapcsán kirobbant vitát követően kb. 100 európai, észak-afrikai és közép-keleti médiaszakértő találkozott Bécsben és a következő javaslatokkal álltak elő:

- ismerjük fel az oktatási programok terén felmerülő hiányosságokat és hozzunk létre speciális tréningeket, amelyek a diverzitás kérdéseinek minőségi oktatását biztosítják
- a diverzitás tréning legyen szerves része minden újságírói tréningnek, beleértve a vallási és kulturális különbségek oktatását
- keressük meg a kisebbségi csoportokat és bátorítsuk a kisebbséghez tartozó fiatalokat, hogy lépjenek újságírói pályára (állásajánlatok, ösztöndíjak, tréningek által)
- állítsunk össze kézikönyveket, eszköztárat, szöszedeteket és egyéb önképzési anyagokat újságírók számára.

Kommunikáció és külső kapcsolatok: Andreas Accardo media@fra.europa.eu

Fordítás:

**Püspök Szilvia
Susán Szilvia
Zimonyi Irina**

